

Dokument na rokovanie

A9-0049/2024

21.2.2024

SPRÁVA

o politike súdržnosti v období 2014 – 2020 – vykonávanie a výsledky
v členských štátoch
(2023/2121(INI))

Výbor pre regionálny rozvoj

Spravodajca: Andrey Novakov

OBSAH

	strana
DÔVODOVÁ SPRÁVA – SÚHRN SKUTOČNOSTÍ A ZISTENÍ	4
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	10
PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOVI POSKYTLI INFORMÁCIE.....	34
LIST VÝBORU PRE POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA.....	35
INFORMÁCIE O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM.....	38
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE	39

DÔVODOVÁ SPRÁVA – SÚHRN SKUTOČNOSTÍ A ZISTENÍ

Keďže sa blíži koniec desaťročia investícií do politiky súdržnosti, nastal čas zhodnotiť vykonávanie politiky a jej úspechy počas uplynulého programového obdobia a prispieť k úvahám o jej budúcnosti.

Investície v rámci politiky súdržnosti v celej EÚ majú neporovnateľne pozitívny vplyv na regióny, mestá, vidiecke, pohraničné a vzdialené regióny. Každý členský štát EÚ priamo alebo nepriamo pocítil pozitívne účinky financovania z rozpočtu EÚ. Investície EÚ do dopravnej infraštruktúry, energetiky, malých a stredných podnikov (MSP), zručností, inovácií, poľnohospodárstva, reforiem a ďalších oblastí budujú EÚ v čase mieru a obnovujú ju v čase krízy. Investičný prístup politiky súdržnosti založený na viacerých prioritách spolu s jej zdieľaným riadením prispeli k prioritám EÚ: Podpora MSP, výskum a inovácie, digitalizácia, poľnohospodárstvo, mestská infraštruktúra, cestovný ruch, veľká dopravná infraštruktúra, kultúra a vzdelávanie, zdravotníctvo, cezhraničné projekty, energetická transformácia, energetická efektívnosť, klíma a životné prostredie. Výsledky tisícov miestnych projektov potvrdzujú nezastupiteľnú úlohu regionálnych investícií prostredníctvom politiky súdržnosti a upevňujú ich úlohu a viditeľnosť vo viacročnom finančnom rámci.

Záver a odporúčania vášho spravodajcu vychádzajú z množstva dostupných údajov o využívaní hlavných fondov politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020 – Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF), Kohézneho fondu (KF), Európskeho sociálneho fondu (ESF) a Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí. Údaje o nástrojoch súdržnosti prijatých v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a nedávnu ukrajinskú a energetickú krízu – Investičné iniciatívy v reakcii na koronavírus (CRII a CRII+), REACT-EU (Pomoc pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe), CARE (Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe), FAST-CARE (Flexibilná pomoc územiám) a SAFE (Podpora cenovo dostupnej energie) – sú, prirodzene, skromnejšie. Je to preto, že neuplynul dostatok času na správny náhľad na danú situáciu. Napriek tomu sa váš spravodajca domnieva, že napriek určitým obmedzeniam možno z predbežného hodnotenia investícií vyvodit' určité závery.

Pri vypracovaní tejto správy váš spravodajca preskúmal nielen efektívnosť vykonávania fondov na roky 2014 – 2020, ale aj skutočnú účinnosť politiky: napokon, jedným z hlavných znakov tohto obdobia bolo väčšie zameranie na výkon a výsledky. Inými slovami, okrem finančnej realizácie sa spravodajca zaoberal dostupnými údajmi o skutočných výsledkoch investícií, aby sa pokúsil určiť, ako dostupné nástroje politiky súdržnosti splnili cieľ súdržnosti zakotvený v zmluve, ako aj priority stratégie Únie pre inteligentný udržateľný a inkluzívny rast.

V rámci tohto hodnotenia sa spravodajca zaoberal výzvami, ktorým čelí politika súdržnosti a z ktorých niektoré boli predmetom rozsiahlej diskusie vo Výbore pre regionálny rozvoj (REGI) v minulom volebnom období. Napriek revízii politiky, ktorá sa uskutočnila pred súčasným programovým obdobím, sa politika súdržnosti opäť nachádza v bode zlomu: musí konkurovať iným nástrojom a modelom poskytovania pomoci a očakáva sa od nej, že bude plniť rastúci súbor dlhodobých priorít a zároveň bude čoraz častejšie vyzývaná, aby reagovala na mimoriadne situácie. Prežitie politiky súdržnosti bude závisieť od úspešného ukončenia obdobia 2014 – 2020 a účinného vykonávania programov na roky 2021 – 2027, ako aj od jej

schopnosti znovu sa vynájsť, prispôbiť sa meniacemu sa svetu a riešiť nové výzvy. Zámerom spravodajcu je, aby závery a odporúčania tejto správy slúžili ako podklady pre prebiehajúcu medziinštitucionálnu diskusiu o týchto otázkach, a pomohli tak formovať budúci rámec politiky súdržnosti.

Postup a zdroje

Váš spravodajca vychádzal okrem iného z týchto zdrojov:

- diskusií vo výbore REGI s Komisiou a stálymi predstaviteľmi členských štátov o vykonávaní fondov politiky súdržnosti (prebiehajúca diskusia, ktorá sa začala v júli 2022),
- publikácií výskumných služieb Parlamentu¹ vrátane: parlamentnej štúdie PolDep B o miere čerpania² (predbežné výsledky),
- analýzy dostupných údajov vrátane otvorených databáz o politike súdržnosti, ktoré spravuje Generálne riaditeľstvo Komisie pre regionálnu a mestskú politiku (GR REGIO), platformy otvorených údajov o súdržnosti, informačného panela o koronavíruse a systému Kohesio,
- zdrojov Komisie³ vrátane ôsmej správy o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a výročných správ o vykonávaní európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF)⁴,
- prehľad štúdií iných inštitúcií EÚ vrátane Európskeho dvora audítorov (EDA)⁵ a Európskej investičnej banky (EIB)⁶, politických dokumentov⁷ a hodnotení politik vykonávaných jednotlivými členskými štátmi⁸,

¹ Pozri napríklad: „Finančná implementácia európskych štrukturálnych a investičných fondov“, jún 2018; „Politika súdržnosti a zmena klímy“, apríl 2021; „Politika súdržnosti v uhoľných regiónoch EÚ“, január 2023.

² [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/747284/IPOL_STU\(2023\)747284_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/747284/IPOL_STU(2023)747284_EN.pdf).

³ Pozri aj: „[Kľúčové úspechy politiky súdržnosti](#)“, Európska komisia; „Hodnotenie e-súdržnosti na roky 2014 – 2020, záverečná správa“, GR REGIO, Európska komisia, 2023; „Výročná správa o činnosti za rok 2021 – Regionálna a mestská politika“, Európska komisia, apríl 2022; „Výročná správa o činnosti za rok 2022 – Regionálna a mestská politika“, Európska komisia, jún 2023; „Predbežné hodnotenie podpory poskytnutej ESF a FEAD v rámci Investičných iniciatív v reakcii na koronavírus (CRII a CRII+)“, pracovný dokument útvarov Komisie (SWD(2023)0249).

⁴ 2022 a 2023 Súhrnné správy o výročných správach o vykonávaní programu zahŕňajúce obdobie 2014 – 2020 (COM(2023)0039, SWD(2023)0022, COM(2024)0006, SWD(2024)0002).

⁵ Pozri napríklad tieto publikácie Európskeho dvora audítorov: „Výročná správa o plnení rozpočtu EÚ za rozpočtový rok 2022; Osobitná správa 24/2021 – „Financovanie založené na výkonnosti v politike súdržnosti: hodnotné ambície, ale v období 2014 – 2020 pretrvávajú prekážky“; Osobitná správa 08/2022 – „Podpora konkurencieschopnosti MSP z EFRR“; Osobitná správa 23/2022 – „Synergie medzi programom Horizont 2020 a európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi“; Osobitná správa 27/2022: Podpora EÚ cezhraničnej spolupráci v susedných krajinách; Osobitná správa 22/2022 – „Podpora EÚ uhoľným regiónom“; Osobitná správa 02/2022 – „Energetická účinnosť pri výbere podnikov“; Osobitná správa 09/2022 – „Výdavky na ochranu klímy v rozpočte EÚ na roky 2014 – 2020“.

⁶ „Stav investícií do miestnej infraštruktúry v Európe“, Prieskum EIB o obciach 2022 – 2023, júl 2023.

⁷ „Posilnenie riadenia fondov EÚ v rámci politiky súdržnosti – plány budovania administratívnych kapacít“, OECD, január 2020; „The delivery system of Cohesion Policy now and in the future“ (Systém realizácie politiky súdržnosti v súčasnosti a v budúcnosti), Spatial Foresight a ÖIR pre Výbor regiónov, 2023.

⁸ Pozri napríklad: „Hodnotenie OP rozvoja územia a osídlenia v rokoch 2014 – 2020 v Maďarsku“; „[Evaluation of the Youth Employment Initiative 2014-2020](#)“ (Hodnotenie iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí), Equinox Consulting, 2018; „[Assessment of labour market integration support schemes](#)“ (Hodnotenie systémov podpory integrácie na trh práce), GKI Gazdaságkutató, január 2021; „Evaluation of the YEI“ (Hodnotenie iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí), Wolf-Watz, O. a Öhlin, J., 2018, december 2018; „[Cross-](#)

- práce skupiny na vysokej úrovni o budúcnosti politiky súdržnosti,
- verejného vypočutia o zjednodušení politiky súdržnosti, ktoré sa konalo vo výbore REGI 23. a 24. októbra 2023,
- zasadnutia medziparlamentného výboru o budúcnosti súdržnosti, ktoré zorganizoval výbor REGI 7. novembra 2023,
- kontaktov s Komisiou, riadiacimi orgánmi a regionálnymi a miestnymi orgánmi a inými zainteresovanými stranami.

Politika súdržnosti v období 2014 – 2020

Nový rámec

V období 2014 – 2020 sa zaviedol jednotný súbor pravidiel pre päť štrukturálnych a investičných fondov EÚ z dôvodu koordinácie a komplementarity, ako aj s cieľom vytvoriť pevné prepojenie so stratégiou Únie pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast (stratégia Európa 2020). EFRR, KF a ESF sa stali jedným z investičných pilierov stratégie 2020 a zároveň prispievajú k cieľom súdržnosti. V článku 9 nariadenia o spoločných ustanoveniach (NSU) sa priority stratégie Európa 2020 premietli do 11 tematických cieľov (TC), ktoré musel podporovať každý z fondov EŠIF.

Okrem toho mali EFRR, ESF a KF špecifický cieľ podporovať investície do rastu a zamestnanosti vo všetkých kategóriách regiónov. EFRR podporil aj cieľ územnej spolupráce.

Na doplnenie strategického prístupu k programovaniu sa v nariadení o spoločných ustanoveniach vytvorilo silnejšie prepojenie s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny a poskytl sa nástroje a usmernenia na dosiahnutie synergií medzi fondmi, ako napríklad možnosť programov financovaných z viacerých fondov, integrované územné investície (ITI), miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) a spoločné akčné plány.

Okrem toho sa novým rámcom zaviedli nové mechanizmy na zlepšenie účinnosti politiky, ako napríklad výkonnostný rámec, výkonnostná rezerva a *ex ante* kondicionality. Zahŕňal aj dôležité zjednodušujúce opatrenia, zjednodušili sa požiadavky na podávanie správ, zaviedla sa e-súdržnosť a podnikli sa niektoré kroky smerom k riadeniu založenému na výsledkoch.

Napokon, nový rámec posilnil územný rozmer politiky v porovnaní s predchádzajúcim programovým obdobím. Príkladom je spoločný strategický rámec pripojený k nariadeniu o spoločných ustanoveniach a európsky kódex správania pre partnerstvo.

Súdržnosť ako nástroj reakcie na krízu

Od roku 2020 otriaslo EÚ a celým svetom niekoľko veľkých kríz. Pandémia ochorenia COVID-19, ruská útočná vojna proti Ukrajine a energetická kríza, ktorú vyvolala, mali vážny vplyv na ľudí a podniky vo všetkých regiónoch EÚ. V reakcii EÚ na túto zložitú situáciu zohrala významnú úlohu politika súdržnosti. V roku 2020 sa sériou zmien pravidiel na roky 2014 – 2020, CRII a CRII+, poskytla členským štátom väčšia flexibilita pri využívaní fondov politiky súdržnosti na podporu zraniteľných osôb, podnikov a sektora zdravotníctva. V roku 2021 boli prostredníctvom programu REACT-EU sprístupnené dodatočné finančné prostriedky na podporu opatrení zameraných na budúcnosť.

V roku 2022 flexibilita zavedená prostredníctvom programov CARE a FAST-CARE pomohla členským štátom prerozdeliť dostupné finančné prostriedky na roky 2014 – 2020 na pomoc ľuďom utekajúcim z Ukrajiny. Rámec na roky 2014 – 2020 bol ďalej upravený v rámci programu RePowerEU. Vďaka tejto iniciatíve mohla politika súdržnosti pomôcť zraniteľným domácnostiam a malým a stredným podnikom vyrovnáť sa s prudkým nárastom nákladov na energiu v dôsledku vojny na Ukrajine.

Zistenia týkajúce sa vykonávania

Spravodajca sa zaoberal realizáciou investícií uskutočnených v rámci právneho rámca politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020 na základe nariadenia (EÚ) č. 1303/2013⁹. K februáru 2024 platby EÚ za hlavné fondy, prostredníctvom ktorých sa táto politika realizovala (EFRR, KF a ESF), spolu s Iniciatívou na podporu zamestnanosti mladých ľudí (YEI) dosiahli v období 2014 – 2020 celkovo 368 miliárd EUR¹⁰ s mierou čerpania 91 % (bez národného spolufinancovania a programu REACT-EU).

Pokiaľ ide o platby, obdobie 2014 – 2020 prebiehalo podľa bežného životného cyklu projektu, aj keď pomalšie. Platby sa začali oneskorene a na začiatku obdobia boli pomalé (7,6 % do konca roka 2016). Hoci sa od roku 2017 výrazne zrýchlili, od roku 2018 mala väčšina členských štátov pomalšie miery platieb ako v rovnakej fáze predchádzajúceho programového obdobia. Je to pravdepodobne spôsobené tým, že rámec na roky 2014 – 2020 bol prijatý pomerne neskoro, len niekoľko dní pred jeho oficiálnym začiatkom. Vymenovanie vnútroštátnych orgánov a splnenie predbežných podmienok zavedených pre *ex ante* kondicionality takisto trvalo dlhšie, ako sa očakávalo. Vplyv zmeny pravidiel zrušenia viazanosti (n + 3) na tempo vykonávania zostáva nejasný.

Od roku 2020 bolo vykonávanie ovplyvnené najprv pandémiou ochorenia COVID-19 a potom utečeneckou a energetickou krízou. K zrýchleniu tempa výdavkov v rokoch 2020, 2021 a 2022 prispelo okrem iného aj úsilie o preprogramovanie v rámci CRII(+) a možnosť 100 % spolufinancovania prostredníctvom programu CARE. Napriek tomu bola na konci roka 2022 miera čerpania (okrem REACT-EU) len 77 %.

V roku 2023 sa výdavky výrazne vyrovnali, takže sa dosiahlo porovnateľné percento vykonávania ako v rovnakom období 2007 – 2013. Celkové finančné plnenie však bolo pomalšie ako v predchádzajúcom období. Viaceré programy čelia zrušeniu viazanosti z dôvodu nedosiahnutia svojich cieľov v oblasti platieb a medzi členskými štátmi, regiónmi a na úrovni TC možno pozorovať značné rozdiely. Platby pre prechodné regióny sú pomalšie, rovnako ako výdavky v rámci TC5 (prispôsobenie sa zmene klímy), TC4 (nízkouhlíkové hospodárstvo), TC11 (administratívna kapacita) a TC6 (životné prostredie).

Pokiaľ ide o finančné prostriedky, ktoré sú k dispozícii v rámci programu REACT-EÚ, doteraz bolo členským štátom vyplatených len približne 50 % celkových dostupných finančných prostriedkov¹¹. Existuje riziko, na ktoré už poukázal Dvor audítorov, že členské štáty sa ponáhľajú s vynakladaním dostupných finančných prostriedkov pred koncom obdobia a nevenujú dostatočnú pozornosť výkonnosti a hospodárnosti.

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006, Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320.

¹⁰ [Platforma otvorených údajov o súdržnosti](#), databáza platieb EÚ, konzultovaná 9. februára 2024.

¹¹ [Platforma otvorených údajov o súdržnosti, REACT-EU](#), konzultovaná 9. februára 2024.

Pokiaľ ide o spôsoby čerpania, približne tretina členských štátov čerpá neskoro. Zatiaľ čo súčasná priemerná miera platieb v EÚ je 91 %, niektoré staršie a väčšie členské štáty výrazne zaostávajú. Pretrvávajúca nízka úroveň čerpania v niektorých členských štátoch naznačuje základné štrukturálne problémy, ktoré pravidelne vedú k veľkému tlaku na orgány ku koncu programového obdobia a v konečnom dôsledku by mohli viesť k neuspokojivým výsledkom a nižšej účinnosti investícií alebo k strate dostupných finančných prostriedkov.

Môžeme teda konštatovať, že pomalá miera čerpania je v niektorých členských štátoch veľkým problémom. Dohody o viacročnom finančnom rámci (VFR) sa dosahujú neskoro, čo neustále oddŕaľuje prijatie regulačného rámca pre súdržnosť v každom programovom období. Aj táto otázka by sa mala v budúcich programových obdobiach riešiť lepšie. Z predchádzajúcich analýz okrem toho vyplýva, že oneskorenia pri čerpaní štrukturálnych fondov EÚ majú v priebehu programových období tendenciu kumulovať sa. Predbežné údaje o období 2021 – 2027 naznačujú, že čerpanie je v súčasnom cykle ešte nižšie ako v období 2014 – 2020.

Čerpanie je však len jedným z aspektov vykonávania. V rámci prípravnej práce na tejto správe váš spravodajca identifikoval celý rad ďalších faktorov¹², ktoré ovplyvnili vykonávanie a účinnosť politiky súdržnosti v rokoch 2014 – 2020 vrátane zložitosti pravidiel a postupov, administratívneho zaťaženia, kapacity miestnych a regionálnych orgánov, cenovej krízy a nedostatku pracovných síl, ktoré EÚ v poslednom čase zaznamenala. Z toho vychádzajú odporúčania v návrhu uznesenia.

Programovanie, preprogramovanie, realizácia a ukončenie investícií v rámci politiky súdržnosti ovplyvňujú výsledky politiky na vnútroštátnej, ale predovšetkým na miestnej, regionálnej a subregionálnej úrovni. Nariadenie o spoločných ustanoveniach pre politiku súdržnosti a sektorové nariadenia, na ktoré sa nariadenie o spoločných ustanoveniach vzťahuje, sa časom zlepšili. Zmeny zavedené v nariadeniach na roky 2021 – 2027 riešili viaceré problémy. Jednou z oblastí zlepšenia, ktorá sa zatiaľ dostatočne nerieši, je vykonávanie na miestnej úrovni prostredníctvom miestnych orgánov vrátane obcí. Preto sa váš spravodajca v správe zamerával na odporúčania pre miestnu úroveň.

¹² Podrobnejšia analýza prekážok čerpania je uvedená napríklad v štúdiu Parlamentu PolDep B o miere čerpania.

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o politike súdržnosti v období 2014 – 2020 – vykonávanie a výsledky v členských štátoch (2023/2121(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na články 174 a 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006¹ (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach“),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006²,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1300/2013 zo 17. decembra 2013 o Kohéznom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1084/2006³,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1299/2013 zo 17. decembra 2013 o osobitných ustanoveniach na podporu cieľa Európska územná spolupráca z Európskeho fondu regionálneho rozvoja⁴,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1304/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006⁵,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/460 z 30. marca 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 508/2014, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na mobilizáciu investícií v systémoch zdravotnej starostlivosti členských štátov a v iných odvetviach ich hospodárstiev v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus)⁶,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/558 z 23. apríla

¹ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320.

² Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 289.

³ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 281.

⁴ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 259.

⁵ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 470.

⁶ Ú. v. EÚ L 99, 31.3.2020, s. 5.

2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013 a (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o špecifické opatrenia na zabezpečenie mimoriadnej flexibility pri využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19⁷ (Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus Plus),

- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/562 zo 6. apríla 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe (CARE)⁸,
- so zreteľom na nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2039 z 19. októbra 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) 2021/1060, pokiaľ ide o dodatočnú flexibilitu na riešenie dôsledkov vojenskej agresie Ruskej federácie FAST (Flexibilná pomoc územiám) – CARE⁹,
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 4. februára 2022 o ôsmej správe o súdržnosti: súdržnosť v Európe do roku 2050 (COM(2022)0034),
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 17. januára 2023 s názvom Využitie talentov v regiónoch Európy (COM(2023)0032),
- so zreteľom na návrh Komisie z 29. mája 2018 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o mechanizme riešenia právnych a administratívnych prekážok v cezhraničnom kontexte (COM(2018)0373),
- so zreteľom na zmenený návrh Komisie z 12. decembra 2023 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o mechanizme riešenia právnych a administratívnych prekážok v cezhraničnom kontexte (COM(2023)0790),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. júna 2021 s názvom Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040 (COM(2021)0345),
- so zreteľom na Územnú agendu Európskej únie 2030 prijatú 1. decembra 2020 na neformálnom zasadnutí ministrov zodpovedných za územnú súdržnosť a/alebo územný rozvoj,
- so zreteľom na správu Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC) z roku 2022 s názvom Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change – Contribution of Working Group III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (Zmena klímy 2022: Zmierňovanie zmeny klímy – príspevok pracovnej skupiny III k šiestej hodnotiacej správe Medzivládneho panelu o zmene klímy),
- so zreteľom na osobitnú správu IPCC z roku 2018 s názvom Global warming of 1.5 °C, an IPCC special report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable

⁷ Ú. v. EÚ L 130, 24.4.2020, s. 1.

⁸ Ú. v. EÚ L 109, 8.4.2022, s. 1.

⁹ Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2022, s. 23.

development, and efforts to eradicate poverty (Globálne otepľovanie o 1,5°C: osobitná správa IPCC o vplyve globálneho otepľovania o 1,5°C v porovnaní s predindustriálnou úrovňou a súvisiacich postupoch znižovania emisií skleníkových plynov v kontexte posilnenia globálnej reakcie na hrozbu zmeny klímy, udržateľného rozvoja a úsilia o odstránenie chudoby),

- so zreteľom na osobitnú správu IPCC s názvom Climate change and land: an IPCC special report on climate change, desertification, land degradation, sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems (Zmena klímy a pôda: osobitná správa IPCC o zmene klímy, dezertifikácii, degradácii pôdy, udržateľnom obhospodarovaní pôdy, potravinovej bezpečnosti a tokoch skleníkových plynov v suchozemských ekosystémoch),
- so zreteľom na osobitnú správu IPCC z roku 2019 s názvom IPCC Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate (Osobitná správa IPCC o oceánoch a kryosfére v meniacej sa klíme),
- so zreteľom na dohodu prijatú 12. decembra 2015 na 21. konferencii zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (COP21) v Paríži (Parížska dohoda),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. novembra 2023 o využití talentov v regiónoch Európy¹⁰,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 9. mája 2023 o úlohe politiky súdržnosti pri riešení viacrozmerných environmentálnych výziev v oblasti Stredozemného mora¹¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v EÚ: ôsma správa o súdržnosti¹²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o pohraničných regiónoch EÚ: živé laboratória európskej integrácie¹³,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. februára 2022 o výzvach pre mestské oblasti v období po skončení pandémie COVID-19¹⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. septembra 2021 o posilnení partnerstva s najvzdialenejšími regiónmi Únie¹⁵,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 20. mája 2021 o zvrátení demografických trendov v regiónoch EÚ pomocou nástrojov politiky súdržnosti¹⁶,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 25. marca 2021 o politike súdržnosti a regionálnych stratégiách v oblasti životného prostredia v boji proti zmene klímy¹⁷,

¹⁰ Prijaté texty, P9_TA(2023)0439.

¹¹ Ú. v. EÚ C, C/2023/1061, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1061/oj>.

¹² Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 100.

¹³ Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 114.

¹⁴ Ú. v. EÚ C 342, 6.9.2022, s. 2.

¹⁵ Ú. v. EÚ C 117, 11.3.2022, s. 18.

¹⁶ Ú. v. EÚ C 15, 12.1.2022, s. 125.

¹⁷ Ú. v. EÚ C 494, 8.12.2021, s. 26.

- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. júna 2018 o politike súdržnosti a obehovom hospodárstve¹⁸,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 13. marca 2018 o zaostávajúcich regiónoch v EÚ¹⁹,
 - so zreteľom na stanovisko Európskeho výboru regiónov z 29. novembra 2023 k budúcnosti politiky súdržnosti po roku 2027²⁰,
 - so zreteľom na výročnú správu EÚ o stave regiónov a miest za rok 2022,
 - so zreteľom na štúdiu s názvom EU lagging regions: state of play and future challenges (Zaostávajúce regióny EÚ: súčasný stav a budúce výzvy), ktorú 26. októbra 2020 uverejnilo generálne riaditeľstvo pre vnútorné politiky Únie²¹,
 - so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku, ako aj na článok 1 ods. 1 písm. e) rozhodnutia Konferencie predsedov z 12. decembra 2002 o postupe schvaľovania vypracovania iniciatívnych správ a na prílohu 3 k tomuto rozhodnutiu,
 - so zreteľom na list Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,
 - so zreteľom na správu Výboru pre regionálny rozvoj (A9-0049/2024),
- A. keďže v programovom období 2014 – 2020 politika súdržnosti ako hlavná investičná politika EÚ účinne podporovala svoj cieľ založený na zmluve, ktorým je dosiahnutie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v celej EÚ; keďže politika súdržnosti bola takisto základným investičným pilierom stratégie Európa 2020, pretože prispieva k jej cieľu dosiahnuť inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast; keďže politika súdržnosti je jediným rozvojovým nástrojom, ktorý je zameraný na regionálne a miestne potreby a okrem iného na riešenie negatívnych účinkov zmeny klímy;
- B. keďže zmena klímy ovplyvňuje všetky regióny EÚ a prináša drastické zmeny do života ľudí; keďže zmena klímy predstavuje významnú hrozbu pre súdržnosť Únie;
- C. keďže investície v rámci politiky súdržnosti v celej EÚ majú neporovnateľne pozitívny vplyv na regióny, mestá, ostrovy, vidiecke, pohraničné a vzdialené regióny; keďže každý členský štát EÚ priamo alebo nepriamo pocítil pozitívne účinky financovania z rozpočtu EÚ; keďže výsledky množstva miestnych projektov potvrdzujú nezastupiteľnú úlohu regionálnych a miestnych investícií prostredníctvom politiky súdržnosti a zdôrazňujú ich úlohu a viditeľnosť vo viacročnom finančnom rámci (VFR);
- D. keďže investičný prístup politiky súdržnosti založený na viacerých prioritách v kombinácii s jej zdieľaným riadením prispel k prioritám EÚ, konkrétne k podpore malých a stredných podnikov (MSP), výskumu a inovácií, digitalizácie, rozvoja vidieka, lepšej mestskej infraštruktúry, udržateľného cestovného ruchu, dopravnej infraštruktúry, kultúry a vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, sociálnej politiky, cezhraničných

¹⁸ Ú. v. EÚ C 28, 27.1.2020, s. 40.

¹⁹ Ú. v. EÚ C 162, 10.5.2019, s. 24.

²⁰ Ú. v. EÚ C, C/2024/1041, 9.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1041/oj>.

²¹ Štúdia – Výskum pre Výbor pre regionálny rozvoj, „EU lagging regions: state of play and future challenges (Zaostávajúce regióny EÚ: súčasný stav a budúce výzvy)“, Európsky parlament, Generálne riaditeľstvo pre vnútorné politiky, odbor pre štrukturálne politiky a politiku súdržnosti, 26. októbra 2020.

projektov, energetickej transformácie, energetickej efektívnosti, klímy a životného prostredia;

- E. keďže prostredníctvom nástrojov, ako sú Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus a Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus Plus (CRII a CRII+), Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe (CARE), Flexibilná pomoc územiám (FAST-CARE) a Podpora cenovo dostupnej energie (SAFE), politika súdržnosti pôsobila ako štrukturálna ochrana proti mnohým po sebe nasledujúcim krízam, ktoré zasiahli Úniu počas programového obdobia 2014 – 2020, ako napríklad pandémie ochorenia COVID-19, počas ktorej chránila pracovné miesta a pomáhala postihnutým podnikom, a utečenecká, energetická a inflačná kríza spôsobená ruskou útočnou vojnou proti Ukrajine;
- F. keďže politika súdržnosti spája EÚ; keďže zníženie jej rozpočtu a/alebo jej návrat na úroveň členských štátov by mohli oslabiť EÚ a podporiť protiúnijné nálady v celej únii;
- G. keďže Urbánna agenda pre EÚ, ktorá vychádza z Lipskej charty, podporuje ciele Územnej agendy 2030;
- H. keďže výzvy, ktorým čelia európske regióny, sa identifikujú a riadia na územnej úrovni; keďže opakované využívanie politiky súdržnosti na reakciu na krízy a mimoriadne situácie ohrozuje jej životaschopnosť; keďže Európsky dvor audítorov zdôraznil, že je potrebné dôkladne analyzovať účinky tohto neustáleho znižovania kohéznych zdrojov na dlhodobé ciele tejto politiky²²;
- I. keďže politika súdržnosti je dlhodobou investičnou politikou a nemala by sa stať zdrojom prvej voľby pre núdzové financovanie na riešenie akejkoľvek výzvy alebo nepredvídanej udalosti, pretože to narúša strategický prístup tejto politiky; keďže by sa mali stanoviť jasné pravidlá využívania fondov politiky súdržnosti, aby sa zabezpečil štrukturálny prístup a zároveň potreba čeliť nepredvídaným udalostiam;
- J. keďže existuje čoraz viac fondov a nástrojov rozptýlených v rôznych právnych a strategických rámcoch, najmä Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (RRF), ktorý sleduje priority súdržnosti v inom právnom rámci a modeli poskytovania, a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), ktorý už nie je súčasťou európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF);
- K. keďže dochádza k postupnému narúšaniu tejto politiky, pričom vznikajú tematické fondy a iniciatívy, ktoré podporujú konkrétne odvetvia alebo ciele a spoliehajú sa na príspevky z politiky súdržnosti, ako napríklad Platforma strategických technológií pre Európu, akt na podporu výroby munície, Pomoc pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe (REACT-EU) a RePowerEU; keďže to oslabuje územný prístup politiky;
- L. keďže účinné riadenie fondov politiky súdržnosti je rozhodujúce na splnenie cieľov a potrieb regionálneho a miestneho rozvoja;
- M. keďže štruktúra na monitorovanie fondov politiky súdržnosti bola vytvorená

²² Európsky dvor audítorov, Osobitná správa 02/2023, [Prispôbenie pravidiel politiky súdržnosti v rámci reakcie na COVID-19](#), 2. februára 2023.

predovšetkým na odhaľovanie chýb, ale odhaľovanie podvodov je pre ňu náročné;

- N. keďže boj proti podvodom musí byť založený na intenzívnejšej a priamej spolupráci medzi útvarmi Komisie a Európskej prokuratúry; keďže neschopnosť jasne rozlišovať medzi chybou, anomáliou a podvodom značne komplikuje a zaťažuje riadenie a vykonávanie politiky súdržnosti;
- O. keďže oneskorené prijatie VFR na roky 2021 – 2027, množstvo nedávnych kríz, ako aj zavedenie nástrojov NextGenerationEU bránili rýchlemu vykonávaniu politiky súdržnosti v celej EÚ, spôsobili problémy pri programovaní a realizácii a vniesli neistotu do plánovaných regionálnych a miestnych investícií EÚ;
- P. keďže právnym základom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti je článok 175 ZFEÚ, členské štáty a Komisia mali sledovať ciele hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a účinne ich koordinovať s politikou súdržnosti;
- Q. keďže vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v členských štátoch často konkurovalo politike súdržnosti a väčšinou bez konzultácií alebo spolupráce s miestnymi a regionálnymi orgánmi vrátane hodnotenia toho, čo sa vykonalo; keďže regióny EÚ sú často ochotnejšie a schopnejšie ako vlády členských štátov realizovať toto financovanie;
- R. keďže posledná fáza vykonávania VFR na roky 2014 – 2020 bola mimoriadne náročná, keďže koniec programového obdobia, dodatočné finančné prostriedky poskytnuté v reakcii na nedávne krízy, a to aj prostredníctvom programu NextGenerationEU, a začiatok programového obdobia na roky 2021 – 2027 sa časovo prekrývali a spôsobili ďalšiu záťaž pre vnútroštátne, regionálne a miestne orgány, čo spomalilo tempo vykonávania a negatívne ovplyvnilo ich schopnosti monitorovať a kontrolovať; keďže podľa Európskeho dvora audítorov mohol tlak na vynakladanie veľkých súm vo veľmi krátkom čase, žiaľ, prispieť k nárastu nepravidielných výdavkov²³;
- S. keďže miera vykonávania politiky súdržnosti sa medzi členskými štátmi a jednotlivými programami financovania výrazne líši; keďže niektoré členské štáty a regióny majú trvalo nízku mieru vykonávania, čo si vyžaduje, aby sa venovala ďalšia pozornosť účinnosti riadenia týchto programov;
- T. keďže napriek regulačným zlepšeniam zavedeným v programovom období 2014 – 2020 a zlepšeniam v regulačnom rámci na roky 2021 – 2027 stále pretrvávajú viaceré výzvy; keďže sa ukázalo, že táto politika je pre riadiace orgány, príslušné miestne a regionálne orgány a konečných prijímateľov veľmi zložitá na vykonávanie;
- U. keďže pravidlá verejného obstarávania v mnohých členských štátoch spolu s dodatočným vnútroštátnym auditom a monitorovaním vytvárajú dodatočnú záťaž pre riadiace orgány a prijímateľov;
- V. keďže je mimoriadne dôležité dodržiavať strategický prístup počas celého programového obdobia, ale malo by byť možné tento prístup v polovici obdobia prehodnotiť a upraviť; keďže je však potrebná dostatočná miera flexibility pri programovaní politiky súdržnosti, aby bolo možné riešiť neočakávané udalosti, ktoré sa

²³ Európsky dvor audítorov, [Výročná správa o plnení rozpočtu EÚ za rozpočtový rok 2022](#), 5. októbra 2023.

vyskytnú počas programového obdobia;

- W. keďže financovanie politiky súdržnosti by malo byť v súlade s Chartou základných práv EÚ, so zásadami právneho štátu a s európskym kódexom správania pre partnerstvo²⁴;
- X. keďže je potrebné výrazne posilniť zásady viacúrovňového riadenia a partnerstva s cieľom účinne zapojiť miestnu a regionálnu úroveň do procesov programovania, preprogramovania a vykonávania fondov EÚ;
- Y. keďže politika súdržnosti v priebehu rokov účinne pomohla znížiť rozdiely, ale ako sa jasne uvádza v ôsmej správe o súdržnosti, niektoré nerovnosti pretrvávajú medzi členskými štátmi, medzi regiónmi a v rámci nich, medzi rôznymi typmi oblastí (ako sa uvádza v článkoch 174 a 349 ZFEÚ) a v najbohatších mestských oblastiach; keďže sa objavili aj nové rozdiely, ako napríklad regionálne rozdiely v inováciách;
- Z. keďže najvzdialenejšie regióny a ostrovné územia so štatútom zámorských krajín a území čelia značnému počtu štrukturálnych obmedzení a sú menej rozvinuté ako kontinentálne regióny ich členských štátov; keďže stabilné a predvídateľné regulačné prostredie je mimoriadne dôležité na účinné riadenie fondov politiky súdržnosti v týchto regiónoch;
- AA. keďže zelená a digitálna transformácia prebiehajú v EÚ veľmi rôznym tempom a mali by byť riadne riadené, aby sa zabránilo nepriaznivým vplyvom na niektoré regióny a ešte väčším rozdielom;
- AB. keďže zatiaľ čo východné regióny EÚ dobiehajú, ostatné regióny, najmä na juhu EÚ, stagnujú; keďže niektoré regióny sa nachádzajú v pasci rozvoja vyznačujúcej sa dlhými obdobiami pomalého alebo negatívneho rastu, s nízkou produktivitou a nízkou úrovňou vytvárania pracovných miest;
- AC. keďže ruská útočná vojna proti Ukrajine zasiahla najmä východné pohraničné oblasti EÚ;
- AD. keďže demografické starnutie v EÚ ako celku viedlo k poklesu počtu obyvateľov v produktívnom veku; keďže viaceré regióny EÚ čelia neustálemu odchodu mladých a kvalifikovaných pracovníkov; keďže vidiecke, okrajové, najvzdialenejšie a priemyselné regióny EÚ v prechodnom období sú obzvlášť postihnuté týmito znepokojujúcimi demografickými trendmi; keďže tieto trendy, ak sa nebudú riešiť, budú mať nežiaduce dlhodobé účinky na EÚ;
- AE. keďže predvstupové procesy a procesy rozširovania EÚ si vyžadujú vyváženú a cieleňú úlohu pre regionálny rozvoj a politiku súdržnosti;

Výsledky

1. konštatuje, že z hodnotení výsledkov investícií v rámci politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020, ktoré vykonali členské štáty, vyplýva, že politika súdržnosti vo

²⁴ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 240/2014 zo 7. januára 2014 o európskom kódexe správania pre partnerstvo v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov (Ú. v. EÚ L 74, 14.3.2014, s. 1).

všeobecnosti priniesla pozitívne výsledky v oblastiach, ktoré podporovala^{25, 26}; uznáva, že tieto investície prispeli k dosiahnutiu cieľa stratégie Európa 2020, ktorým je inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast;

2. víta príspevok politiky súdržnosti k výskumu a inováciám, keďže okrem iného posilnila spoluprácu medzi výskumnou obcou a podnikmi a pomohla premeniť výskum na produkty alebo služby, ktoré možno uviesť na trh; uvádza, že podľa údajov Komisie do konca roka 2022 spolupracovalo s výskumnými inštitúciami viac ako 75 000 spoločností a približne 37 000 uviedlo na trh nové produkty vďaka podpore z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR)²⁷; uvádza takisto, že k rovnakému dátumu pracovalo v lepších zariadeniach viac ako 72 000 výskumných pracovníkov²⁸; zdôrazňuje, že politika súdržnosti pomohla preklenúť digitálnu priepasť medzi regiónmi aj tým, že podporila rozvoj infraštruktúry informačných a komunikačných technológií v menej rozvinutých regiónoch; víta skutočnosť, že v dôsledku toho bol do konca roka 2022 poskytnutý lepší širokopásmový prístup 7,8 milióna domácností²⁹;
3. poukazuje na to, že podpora politiky súdržnosti priniesla hmatateľné výhody aj tisícom MSP; zdôrazňuje, že ide o jednu z najúspešnejších oblastí podpory z EFRR; zdôrazňuje, že EFRR do konca roka 2022 poskytol podporu viac ako 2,2 miliónom podnikov, ktoré vytvorili približne 370 000 pracovných miest³⁰; konštatuje, že hodnotenia vykonané v Česku, Poľsku, Nemecku, Holandsku a Rakúsku obsahujú príklady MSP, ktoré sa stali konkurencieschopnejšími a inovatívnejšími, zvýšili svoju produktivitu a dosiahli lepší prístup na medzinárodné trhy³¹;
4. zdôrazňuje, že aj súdržnosť zohráva zásadnú úlohu pri prechode na nízkouhlíkové hospodárstvo; konštatuje, že zníženie spotreby energie v budovách je hlavnou súčasťou tohto posunu a táto podpora zo strany politiky súdržnosti v tejto oblasti už priniesla svoje ovocie; víta skutočnosť, že hodnotenia členských štátov ukazujú, že opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti boli účinné v celej EÚ³²; uvádza, že do konca roka 2022 pomohol EFRR zlepšiť energetickú efektívnosť v 550 000 domácnostiach; zdôrazňuje, že existujú dôkazy o tom, že politika súdržnosti podporovala investície v niekoľkých uhoľných regiónoch, ktoré prispeli k dekarbonizácii; konštatuje, že v španielskej Astúrii sa úsilie zameralo na zamestnanosť mladých ľudí a žien vo vidieckych oblastiach s cieľom podporiť podnikanie a sociálne začlenenie; takisto konštatuje, že v regióne Jugoiztochen v Bulharsku sa fondy politiky súdržnosti zamerali

²⁵ Pracovný dokument útvarov Komisie z 30. januára 2023 o syntéze zistení hodnotení programov európskych štrukturálnych a investičných fondov na roky 2014 – 2020, ktorý je pripojený k výročnej súhrnnej správe za rok 2022 (SWD(2023)0022).

²⁶ Pracovný dokument útvarov Komisie z 15. januára 2024 o syntéze zistení hodnotení programov európskych štrukturálnych a investičných fondov na roky 2014 – 2020, ktorý je pripojený k výročnej súhrnnej správe za rok 2023 (SWD(2024)0002).

²⁷ Správa Komisie z 15. januára 2024 s názvom Európske štrukturálne a investičné fondy: Súhrnná správa o výročných správach o implementácii programov z roku 2023 vzťahujúca sa na implementáciu v rokoch 2014 – 2020 (COM(2024)0006).

²⁸ Európska komisia, [Key achievements of Regional Policy 2014-2020](#) (Kľúčové výsledky regionálnej politiky v rokoch 2014 – 2020), sprístupnené 20. februára 2024.

²⁹ Tamže.

³⁰ Tamže.

³¹ SWD(2023) 0022.

³² Tamže.

na energetickú efektívnosť, modernizáciu MSP a podporu rozvoja zručností³³; uznáva, že opatrenia zamerané na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov zvýšili výrobnú kapacitu obnoviteľných zdrojov v EÚ do konca roka 2022 o 6 000 MW, pričom do konca roka 2023 sa má dosiahnuť cieľová hodnota 8 700 MW³⁴; konštatuje, že pozitívne výsledky v tejto oblasti boli zaznamenané napríklad v Estónsku a vo francúzskych regiónoch³⁵;

5. zdôrazňuje, že hodnotenia úsilia súvisiaceho s adaptáciou na zmenu klímy a prevencie rizík poukazujú na potrebu cezhraničnej spolupráce, aby boli opatrenia financované z politiky súdržnosti skutočne účinné; zdôrazňuje, že niektoré krajiny už zaviedli spoločné opatrenia na predchádzanie rizikám a civilnú ochranu, a konštatuje, že takáto spolupráca sa uskutočnila medzi Talianskom a Francúzskom, Českom a Poľskom a Talianskom a Rakúskom³⁶; zdôrazňuje, že pokiaľ ide o adaptáciu na zmenu klímy, vďaka investíciám v rámci politiky súdržnosti je teraz 29 miliónov ľudí menej ohrozených povodňami³⁷;
6. konštatuje, že podpora v rámci politiky súdržnosti z EFRR a Kohézneho fondu zvýšila aj počet ľudí, ktorí majú prospech z lepších dodávok vody (8,3 milióna ľudí do konca roka 2022³⁸) a lepšieho nakladania s komunálnym odpadom; konštatuje, že väčšina cieľových prijímateľov (70 %) opatrení na zlepšenie pitnej vody žije v Taliansku, Rumunsku, Grécku, Portugalsku, Bulharsku a Česku; takisto konštatuje, že vo Francúzsku a Belgicku pomohli projekty financované z fondov politiky súdržnosti podporiť obehové hospodárstvo³⁹;
7. zdôrazňuje, že do energetických a dopravných sietí boli z EFRR a Kohézneho fondu investované značné prostriedky; konštatuje, že hoci vplyv tohto druhu infraštruktúrneho projektu možno riadne posúdiť až v dlhodobejšom horizonte, podľa hodnotení vykonaných v Poľsku a Česku niektoré investície do cestnej a železničnej infraštruktúry už viedli k zníženiu počtu dopravných nehôd, skráteniu času cestovania a zníženiu znečistenia⁴⁰; víta skutočnosť, že na Slovensku sa modernizáciou električkových tratí zlepšili spoje, skrátil čas cestovania, zvýšila bezpečnosť a napomohlo zníženie hluku a vibrácií⁴¹; konštatuje, že v členských štátoch, ako sú Poľsko a Bulharsko, financované projekty v oblasti zemného plynu prispeli k strategickému cieľu diverzifikácie dodávok energie⁴²; víta skutočnosť, že grécko-bulharské plynové prepojenie v Bulharsku,

³³ Štúdia – Research for the Committee on Regional Development, [Cohesion Policy in EU Coal Regions](#) (Výskum pre Výbor pre regionálny rozvoj, Politika súdržnosti v uhoľných regiónoch EÚ), Európsky parlament, generálne riaditeľstvo pre vnútorné politiky, tematická sekcia pre štrukturálne politiky a politiky súdržnosti, 14. februára 2023.

³⁴ Európska komisia, [Key achievements of Regional Policy 2014-2020](#) (Kľúčové výsledky regionálnej politiky v rokoch 2014 – 2020), sprístupnené 20. februára 2024.

³⁵ SWD(2023) 0022.

³⁶ SWD(2023)0022, s. 13.

³⁷ Európska komisia, [Cohesion Open Data Platform – Theme: Climate Change Adaptation & Risk Prevention – Funding Period: 2014 – 2020](#) (Platforma otvorených údajov o súdržnosti – téma: Adaptácia na zmenu klímy a prevencia rizík – obdobie financovania: 2014 – 2020), sprístupnené 20. februára 2024.

³⁸ Európska komisia, [Cohesion Open Data Platform – Theme: Environment Protection & Resource Efficiency – Funding Period: 2014 – 2020](#) (Platforma otvorených údajov o súdržnosti – téma: Ochrana životného prostredia a efektívne využívanie zdrojov – obdobie financovania: 2014 – 2020), sprístupnené 20. februára 2024.

³⁹ SWD(2023)0022, s. 14.

⁴⁰ Tamže.

⁴¹ SWD(2024)0002, s. 9.

⁴² SWD(2023)0022, s. 14.

podporované z EFRR, začalo fungovať v októbri 2022 a prispieva k strategickým cieľom EÚ v oblasti autonómie dodávok energie a diverzifikácie zdrojov⁴³;

8. uznáva, že súdržnosť, najmä prostredníctvom Európskeho sociálneho fondu (ESF) a iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí, podporila úspešné opatrenia v oblasti zamestnanosti, sociálneho začlenenia a vzdelávania a odbornej prípravy; zdôrazňuje, že do konca roka 2022 si vďaka opatreniam podporovaným ESF a iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí našlo prácu 6,8 milióna ľudí a 10,2 milióna ľudí získalo kvalifikáciu⁴⁴;
9. zdôrazňuje, že hodnotenia z členských štátov, ako sú Taliansko, Nemecko, Poľsko a Írsko, ukázali, že ľudia, a najmä mladí ľudia, ktorí sa zúčastnili na vzdelávacích opatreniach, učňovskej príprave alebo stážach podporovaných z fondov politiky súdržnosti, si našli prácu oveľa častejšie⁴⁵; konštatuje, že Poľsko a Írsko dosiahli dobré výsledky v projektoch zameraných na dlhodobu nezamestnaných; takisto konštatuje, že v hodnotení⁴⁶ iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí na roky 2014 – 2020, ktoré sa uskutočnilo v Maďarsku, sa zistilo, že program významne prispel k pravdepodobnosti, že sa účastníci zamestnajú v krátkodobom horizonte, ale tento vplyv sa časom znižoval; zdôrazňuje, že v inom hodnotení⁴⁷ z Maďarska sa dospelo k záveru, že systémy podpory integrácie na trhu práce financované z ESF mali pozitívny a významný vplyv na nájdenie zamestnania; uvádza, že hodnotenie iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí vykonané vo Švédsku⁴⁸ zistilo celkovo pozitívny vplyv na zamestnanosť účastníkov, najmä tých, ktorí majú zahraničný pôvod; zdôrazňuje, že opatrenia v oblasti vzdelávania žiakov aj učiteľov mali pozitívny vplyv na mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky, napríklad v Nemecku, Portugalsku a Španielsku⁴⁹;
10. konštatuje, že ESF pomohol podnikateľom založiť nové podniky a poskytol im odbornú prípravu, aby sa podniky mohli lepšie prispôbiť zmenám na trhu; zdôrazňuje, že v rámci programu ESF⁵⁰ v nemeckom Durínsku, ktorý sa venuje posilňovaniu podnikania, sa okrem iných projektov podporilo aj Durínske centrum pre startupy a podnikanie; priznáva, že do konca roka 2021 centrum pomohlo približne 2 900 ľuďom založiť nový podnik v regióne; konštatuje, že utečenci a migranti prichádzajúci do Luxemburska mali

⁴³ Európska komisia, [Annual Activity Report 2022 – Directorate-General Regional and Urban Policy](#) (Výročná správa o činnosti za rok 2022 – Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku), 20. júna 2023.

⁴⁴ COM(2024)0006, s. 14.

⁴⁵ SWD(2023)0022, s. 15.

⁴⁶ Equinox Consulting, [Az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés - eredményeinek értékelése](#) (Hodnotenie iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí), 2018.

⁴⁷ Kopint-Tárki, Správa vypracovaná pre maďarské ministerstvo pre inovácie a technológie, [Assessment of labour market integration support schemes - Framework contract for the performance of assessments of development programmes co-financed by the Funds under the EU's Cohesion Policy, in 9 parts – Part III: Assessment of impact on labour market and social outcomes](#) (Hodnotenie podporných schém integrácie na trhu práce – Rámcová zmluva na vykonávanie hodnotení rozvojových programov spolufinancovaných z fondov v rámci politiky súdržnosti EÚ, v 9 častiach – časť III: Posúdenie vplyvu na trh práce a sociálne výsledky), 15. januára 2021.

⁴⁸ Wolf-Watz, O. a Öhlin, J., [Evaluation of the YEI 2018](#) (Hodnotenie iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí 2018), december 2018.

⁴⁹ SWD(2023)0022, s. 16.

⁵⁰ SÖSTRA – Institut für sozialökonomische Strukturanalysen, [Übergreifende Programmevaluierung der Förderung durch den Europäischen Sozialfonds \(ESF\) im Freistaat Thüringen in der Förderperiode 2014 bis 2020 - Abschlussbericht](#) (Medziodvetvové hodnotenie programu financovania z Európskeho sociálneho fondu (ESF) v Durínsku v období financovania 2014 až 2020 – záverečná správa), 2020.

prístup k špecializovanému podnikateľskému programu podporovanému z ESF⁵¹;

11. zdôrazňuje, že vďaka finančnej podpore projektov v oblasti zdravotnej starostlivosti v rámci politiky súdržnosti, najmä prostredníctvom investícií z ESF a EFRR, malo do konca roka 2022 v celej EÚ 58,3 milióna ľudí prístup k lepším službám zdravotnej starostlivosti⁵²; zdôrazňuje, že napríklad v Litve sa vďaka projektom financovaným z fondov politiky súdržnosti podarilo znížiť riziko kardiovaskulárnych ochorení a počet samovrážd⁵³;
12. víta príspevok politiky súdržnosti k územnej spolupráci; konštatuje, že tento špecifický cieľ EFRR pomohol financovať cezhraničné nadnárodné a medziregionálne projekty v oblastiach, ako sú výskum, vývoj a inovácie a životné prostredie; zdôrazňuje, že ako uvádza Komisia, bez tejto osobitnej podpory v rámci politiky súdržnosti by sa väčšina týchto projektov spolupráce neuskutočnila; zdôrazňuje, že do konca roka 2022 sa viac ako 40 000 podnikov zapojilo do cezhraničných nadnárodných alebo medziregionálnych výskumných projektov a 178 000 ľudí využilo iniciatívy cezhraničnej mobility⁵⁴; poukazuje na to, že podľa nedávnych hodnotení, ktoré vypracovala Komisia, existujú príklady úspešnej spolupráce v tematických oblastiach, ako napríklad projekty v oblasti informačných a komunikačných technológií týkajúce sa inteligentných miest v Grécku a na Cypre⁵⁵; okrem toho konštatuje, že švédsko-fínsko-nórsky program Botnia-Atlantica rozšíril poznatky o ochrane morí a pobrežných oblastí⁵⁶; zdôrazňuje, že z hodnotenia vplyvu programu Interreg pre strednú Európu na roky 2014 – 2020⁵⁷, ktorý zahŕňalo Rakúsko, Chorvátsko, Česko, Nemecko, Maďarsko, Taliansko, Poľsko, Slovensko a Slovinsko, vyplynulo, že do konca roka 2021 mal program pozitívne výsledky v oblasti inovácií, nízkouhlíkového hospodárstva, životného prostredia, kultúry a dopravy; víta skutočnosť, že program Interreg Rumunsko – Srbsko takisto prispel k posilneniu spolupráce oboch krajín vo všetkých relevantných oblastiach⁵⁸ a program Chorvátsko – Srbsko podporil výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov a zvýšil energetickú efektívnosť⁵⁹; upozorňuje na pozitívne výsledky programu Interreg medzi Švédskom, Dánskom a Nórskom v oblasti ekologického hospodárstva⁶⁰;
13. víta reakciu politiky súdržnosti na najnovšie krízy; konštatuje, že bolo prijatých viac ako 300 zmien programu Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus a Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus Plus, čo viedlo k presmerovaniu takmer 28 miliárd

⁵¹ Touchpoints ASBL, [2020 Annual Report](#) (Výročná správa za rok 2020), 1. júna 2021.

⁵² Európska komisia, [Cohesion Open Data Platform – Theme: Social Inclusion – Funding Period: 2014 – 2020](#) (Platforma otvorených údajov o súdržnosti – téma: Sociálne začlenenie – obdobie financovania: 2014 – 2020), prístupné 20. februára 2024.

⁵³ SWD(2023)0022, s. 17.

⁵⁴ Európska komisia, [Cohesion Open Data Platform – Fund: ERDF – Funding Period: 2014 – 2020](#) (Platforma otvorených údajov o súdržnosti – téma: EFRR – obdobie financovania: 2014 – 2020), prístupné 20. februára 2024.

⁵⁵ SWD(2024)0002, s. 15.

⁵⁶ SWD(2024)0002, s. 15.

⁵⁷ Civitta International a Viedenský inštitút pre medzinárodné ekonomické štúdie, [Impact Evaluation Report for the Impact Evaluation of the Interreg CENTRAL EUROPE Programme – Phase 1](#) (Správa o hodnotení vplyvu programu Interreg CENTRAL EUROPE – fáza 1), február 2022.

⁵⁸ SWD(2023)0022, s. 20.

⁵⁹ SWD(2024)0002, s. 15.

⁶⁰ SWD(2023)0022, s. 20.

EUR⁶¹ finančných prostriedkov na riešenie dôsledkov krízy spôsobenej pandémiou ochorenia COVID-19; zdôrazňuje, že 13 miliárd EUR bolo presmerovaných na podporu podnikania podnikov najviac postihnutých krízou spôsobenou pandémiou ochorenia COVID-19⁶²; konštatuje, že v tejto oblasti bolo doteraz vykonaných len niekoľko hodnotení; konštatuje však, že v Holandsku, na Malte a vo Francúzsku (Grand Est) boli financované opatrenia podľa dostupných hodnotení považované za relevantné pre potreby ľudí a podnikov⁶³; takisto konštatuje, že existujú dôkazy o tom, že podpora podnikania z EFRR v Maďarsku, ktorú umožnili tieto flexibilné opatrenia, mala pozitívny účinok v podnikoch, na ktoré bola zameraná⁶⁴; konštatuje, že aj predbežné hodnotenie Komisie⁶⁵ týkajúce sa podpory poskytnutej ESF a Fondom európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby v rámci Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus a Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus Plus bolo prevažne pozitívne; zdôrazňuje, že Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus a Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus Plus dosiahli svoje ciele vo väčšine členských štátov, keďže využili tieto možnosti flexibility financovania na efektívne prerozdelenie zostávajúcich zdrojov na financovanie krátkodobých zamestnaneckých úväzkov, opatrení sociálneho začlenenia a systémov zdravotnej starostlivosti v závislosti od vnútroštátnych podmienok; zdôrazňuje, že vďaka Investičnej iniciatíve v reakcii na koronavírus a Investičnej iniciatíve v reakcii na koronavírus Plus boli vlády schopné udržať úroveň uzatvárania zmlúv a výdavkov aj počas tohto náročného obdobia; konštatuje, že podpora z REACT-EU sa zameriava na opatrenia na oživenie hospodárstva, ktoré sa riadia prioritami orientovanými na budúcnosť, ako je zelená a digitálna transformácia; zdôrazňuje, že príkladom tejto podpory je projekt Green Change Zealand, ktorý pomohol 20 MSP v Dánsku znížiť spotrebu energie a materiálov prostredníctvom plánov zelenej transformácie;

Budúca politika súdržnosti

Všeobecné zásady

14. trvá na tom, že vďaka svojmu regionálnemu zameraniu, lokálnemu prístupu, strategickému plánovaniu a účinnému modelu vykonávania by politika súdržnosti mala zostať hlavným investičným nástrojom EÚ na znižovanie rozdielov, zabezpečenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a stimulovanie regionálneho a miestneho udržateľného rastu a že by mala byť naďalej kľúčovým príspevkom k podpore sociálne spravodlivej transformácie, oživenia po symetrických a asymetrických otrasoch a boja proti zmene klímy;
15. vyjadruje poľutovanie nad znížením podielu VFR na roky 2021 – 2027 určeného na súdržnosť v porovnaní s predchádzajúcim programovým obdobím; pripomína, že pandémia ochorenia COVID-19 a ruská útočná vojna proti Ukrajine vytvorili nové rozdiely medzi regiónmi; domnieva sa, že v porovnaní s programovým obdobím 2021 – 2027 treba reálne zvýšiť celkový rozpočet na politiku súdržnosti a podiel VFR na tejto

⁶¹ Európska Komisia, [Coronavirus Dashboard: EU cohesion policy response to the crisis](#) (Informačný panel o koronavíruse: Reakcia politiky súdržnosti EÚ na krízu), 18. októbra 2023.

⁶² Tamže.

⁶³ SWD(2024)0002, s. 16.

⁶⁴ SWD(2023)0022, s. 18.

⁶⁵ Pracovný dokument útvarov Komisie zo 14. júla 2023 s názvom Predbežné hodnotenie podpory poskytnutej ESF a FEAD v rámci Investičných iniciatív v reakcii na koronavírus (CRII a CRII+) (SWD(2023)0249).

politike;

16. domnieva sa, že investície v rámci politiky súdržnosti by mali zostať v rámci zdieľaného riadenia programovania a vykonávania, aby bolo možné reagovať na potreby členských štátov, regiónov, mestských, vidieckych a vzdialených regiónov; uznáva, že spoločné programovanie, spolufinancovanie, spoluzodpovednosť a spoluvlastníctvo sú najúčinnějšími metódami úspešnej realizácie dlhodobej investičnej politiky EÚ a projektov financovaných EÚ;
17. zdôrazňuje, že vznik nástrojov rozpočtovej podpory založených na priamom riadení a jednoduchší model realizácie by mohli viesť k návratu politiky súdržnosti na úroveň členských štátov a ohroziť jednu z jej základných zásad: viacúrovňové riadenie; odmieta preto akýkoľvek návrat politiky súdržnosti na úroveň členských štátov;
18. zdôrazňuje, že všetky regióny EÚ by mali byť aj v budúcnosti oprávnené na financovanie v rámci politiky súdržnosti; zdôrazňuje, že je to jediný spôsob, ako riešiť regionálne výzvy s cieľom dosiahnuť vyváženejší model rozvoja v celej EÚ a riešiť jedinečné problémy regionálneho rozvoja v praxi;
19. zdôrazňuje, že budúca politika súdržnosti musí naďalej venovať pozornosť regiónom, ktoré trpia vážnymi a trvalými prírodnými a demografickými obmedzeniami, ako sú riedko osídlené oblasti, ostrovy, horské oblasti a cezhraničné regióny, a to v plnom súlade s článkom 174 ZFEÚ; v tejto súvislosti konštatuje, že EÚ vytvorila mestskú a vidiecku agendu a že sa očakáva aj publikácia ostrovnej agendy;
20. vyzýva Radu, aby odblokovala spis o európskom cezhraničnom mechanizme a začala na ňom pracovať;
21. zdôrazňuje význam uplatňovania článku 349 ZFEÚ vo všetkých politikách EÚ s cieľom dosiahnuť ciele v ňom stanovené; pripomína kľúčovú úlohu, ktorú zohráva politika súdržnosti v najvzdialenejších regiónoch; zdôrazňuje, že je dôležité vypracovať a zachovať programy a opatrenia prispôbené týmto regiónom, pretože väčšina najvzdialenejších regiónov stále patrí medzi menej rozvinuté regióny alebo by sa k nim malo pristupovať ako k takým; vyzýva Komisiu, aby zaručila vysokú mieru spolufinancovania, najmä pre najvzdialenejšie regióny, a aby na tento účel označila všetky tieto regióny za menej rozvinuté;
22. zdôrazňuje, že neprimeraná záťaž, akou sú prirodzené štrukturálne nevýhody, ktorým čelia všetky pohraničné regióny, by sa mala kompenzovať samostatným systémom regionálnej pomoci osobitne navrhnutým pre pohraničné regióny; žiada, aby sa na začiatku každého nového programového obdobia, začínajúc obdobím 2028 – 2034, vyhradilo 0,26 % z rozpočtu EÚ na politiku súdržnosti výlučne na rozvoj pohraničných regiónov (tzv. miliarda pre pohraničie);
23. domnieva sa, že kritérium „nespôsobať významnú škodu“ musí zabrániť environmentálne škodlivým opatreniam, aby sa najneskôr do roku 2050 dosiahol cieľ uhlíkovo neutrálnej Európy; vyzýva Komisiu, aby do pripravovaného právneho rámca politiky súdržnosti po roku 2027 zaviedla prísne kritériá, ktorých cieľom je zlepšiť uplatňovanie zásady „nespôsobať významnú škodu“; okrem toho požaduje, aby sa v novom rámci vynakladali minimálne rovnaké výdavky súvisiace s klímou, aby sa dosiahli ciele v oblasti klímy stanovené v Parížskej dohode a v súlade s cieľmi OSN v

oblasti udržateľného rozvoja a Európskou zelenou dohodou;

24. zdôrazňuje, že hlavným cieľom politiky súdržnosti EÚ je znížiť rozdiely medzi členskými štátmi a najmä medzi regiónmi v členských štátoch a v rámci nich; zdôrazňuje, že rozpočet politiky súdržnosti by sa mal v prvom rade používať na ciele politiky súdržnosti, a nie na nové nástroje a programy nesúvisiace s politikou súdržnosti, a to ani v rámci VFR, ani mimo neho, vrátane nepovinných presunov;
25. uznáva, že je potrebné zabezpečiť vlastnú flexibilitu v krízových situáciách; navrhuje vytvoriť osobitnú os pre miestne a regionálne orgány na riešenie nových priorít; zdôrazňuje však, že zmena účelu využitia financovania v rámci politiky súdržnosti by nemala byť vyvolaná novými legislatívnymi iniciatívami Komisie, ale mala by byť iniciovaná riadiacim orgánom v procese zdola nahor, po povinných konzultáciách s regionálnymi a miestnymi orgánmi a s primeraným zapojením občianskej spoločnosti, ako je stanovené v nariadení o spoločných ustanoveniach a v kódexe správania pre partnerstvo; zdôrazňuje, že to neoslabí viacročnú orientáciu politiky, ale pomôže jej čo najlepšie sa prispôsobiť rýchlo sa meniacej povahe našej doby;
26. vyjadruje poľutovanie nad tým, že oneskorenia v rokovaní o VFR viedli k značným oneskoreniam v programovom období 2021 – 2027, čo má vplyv na prijímateľov a najmä na riadiace orgány, ktoré čelia obrovskej záťaži, keď sa musia vysporiadať s ukončením odchádzajúceho obdobia financovania 2014 – 2020, ako aj so začiatkom súčasného obdobia financovania; vyzýva preto Komisiu, aby na programové obdobie po roku 2027 posúdila právnu možnosť vytvorenia dvoch odlišných častí v rámci nariadenia o spoločných ustanoveniach, a to časti týkajúcej sa obsahu (politická) a časti týkajúcej sa VFR (finančné zdroje); domnieva sa, že obsahová časť by sa mala prerokovať a uzavrieť skôr ako časť týkajúca sa VFR, aby sa riadiace orgány mohli začať pripravovať včas a aby sa zabezpečila zásada skutočného partnerstva a účinné využívanie nástrojov politiky súdržnosti;
27. varuje, že existencia viacerých fondov s cieľmi súdržnosti, ktorých priority sa niekedy prekrývajú, môže brániť účinnému vykonávaniu politiky súdržnosti; vyzýva na jasné vymedzenie hraníc, ako aj zosúladenie a komplementárnosť medzi politikou súdržnosti a ostatnými nástrojmi, aby sa zabránilo prekrývaniu a konkurencii medzi nástrojmi EÚ; trvá na tom, že je potrebné posilniť túto komplementárnosť posilnením možnosti financovania spoločných projektov;
28. upozorňuje na problémy miestnych, regionálnych a vnútroštátnych orgánov pri nábore kvalifikovanej pracovnej sily na vykonávanie, riadenie a audit fondov politiky súdržnosti ako na jeden z dôvodov oneskorenia vykonávania týchto fondov; vyzýva členské štáty a ich regióny, aby sa začali usilovať o odbornú prípravu a nábor špecializovaných pracovníkov s cieľom optimalizovať vykonávanie, riadenie a audit fondov EÚ v budúcnosti, aby boli tieto fondy čo najúčinnnejšie a najefektívnejšie;
29. konštatuje, že ako vyplýva z analýz výkonnosti fondov politiky súdržnosti, ktoré vykonal aj Európsky dvor audítorov, existuje priestor na zlepšenie účinnosti intervencií politiky súdržnosti pri plnení hlavných priorít EÚ a územných výziev, ako je konkurencieschopnosť alebo ekologizácia hospodárstva; domnieva sa, že na boj proti „geografii nespokojnosti“ bude preto nevyhnutná širšia reakcia zahŕňajúca ďalšie politiky EÚ a účinné zacielenie finančných prostriedkov;

30. domnieva sa, že legislatívny návrh budúcej politiky súdržnosti by sa mal zverejniť len vtedy, keď sa zohľadnia výsledky rozsiahlych konzultácií a celý rad podujatí a formátov v celej EÚ, na ktorých sa zúčastnia všetky úrovne riadenia a všetky ostatné zainteresované strany;
31. zdôrazňuje potrebu komplexného hodnotenia vplyvu fondov EŠIF v členských štátoch a v prijímajúcich regiónoch a obciach, pričom sa treba zamerať nielen na úroveň čerpania pridelených prostriedkov, ale skôr na transformačnú povahu investícií a ich vplyv na hospodárstvo a zamestnanosť v danej oblasti;
32. konštatuje, že regulačným rámcom na roky 2021 – 2027 sa už zaviedli opatrenia na zjednodušenie realizácie a riadenia politiky súdržnosti; poukazuje na to, že hoci sa dosiahol skutočný pokrok, stále je potrebné prejsť dlhú cestu, pokiaľ ide o zjednodušené postupy pre konečných prijímateľov a poskytnutie právnej istoty pre riadiace orgány; zdôrazňuje, že by sa malo zabrániť prekryvaniu kontrol a auditov finančných prostriedkov; zdôrazňuje, že ďalšie zjednodušenie by malo umožniť aj zrýchlenie vykonávania a čerpania;
33. zdôrazňuje preto, že zjednodušenie by malo byť jednou z kľúčových hnacích síl budúcej politiky súdržnosti; považuje za potrebné zefektívniť postupy verejného obstarávania, zlepšiť zosúladenie politiky súdržnosti s pravidlami štátnej pomoci, zvýšiť využívanie zjednodušeného vykazovania nákladov, zaviesť zásadu jednotného auditu a určiť „jednotné kontaktné miesta“ pre potenciálnych prijímateľov; domnieva sa, že uplatňovanie pravidiel extrapolácie chybovosti vytvára neprimeranú administratívnu záťaž pre riadiace orgány, a žiada Komisiu, aby preskúmala možnosť revízie týchto pravidiel; vyzýva členské štáty, aby sa vyhli nadmernej regulácii s cieľom zabezpečiť právnu istotu pre prijímateľov;
34. domnieva sa, že by sa malo dosiahnuť ďalšie zefektívnenie štruktúry nástrojov financovania EÚ v rámci Kohézneho fondu, EFRR, ESF+ a Fondu na spravodlivú transformáciu a prípadne rozšíriť na EPFRV, keďže by sa naň malo vzťahovať nariadenie o spoločných ustanoveniach; uznáva, že takéto zefektívnenie by ďalej zjednodušilo programovanie a vykonávanie politiky, zvýšilo jej viditeľnosť a účinnosť a zlepšilo prístup prijímateľov k financovaniu; zdôrazňuje, že je dôležité zefektívniť jednotlivé nariadenia pre jednotlivé fondy, aby sa minimalizovalo zvýšenie oneskorenia vykonávania a zložitosti programovania; konštatuje, že pri akomkoľvek zefektívnení fondov by sa malo zachovať ich tematické zameranie a finančné toky pre príslušné oblasti politiky;
35. uznáva, že výkonnostný rámec zavedený v období 2014 – 2020 bol pokusom o zlepšenie zamerania politiky na výsledky; v tejto súvislosti žiada dôkladnú modernizáciu modelu realizácie – prechod od cyklu „od činnosti k platbe“ k realizácii založenej na výkone, ktorá je založená na konkrétnych míľnikoch, spolu s prepojením na reformy podporujúce miestny a regionálny rast, ktoré zdôrazňujú základy politiky súdržnosti; zdôrazňuje, že prístup založený na výkonnosti nebude fungovať, ak sa regionálna a miestna úroveň nebude podieľať na stanovovaní cieľov, na základe ktorých sa bude merať úspešnosť politiky;
36. zdôrazňuje, že takýto posun k vykonávaniu založenému na výkonnosti by nemal narušiť transparentnosť, zodpovednosť a ochranu finančných záujmov Únie; konštatuje, že

systemy auditu a kontroly by sa napriek tomu mali prispôbiť rámcu založenému na výkonnosti;

37. vyzýva na širšie využívanie digitálnych technológií a riešení v členských štátoch na zjednodušenie vykonávania, monitorovania a podávania správ, čo prispeje k efektívnejšej správe a menšiemu množstvu fyzickej dokumentácie;
38. konštatuje, že verejné peniaze pochádzajúce od daňovníkov sa nesmú zneužívať; žiada Komisiu, členské štáty a regionálne orgány, aby využívali a posilňovali existujúce mechanizmy na odhaľovanie a boj proti nezrovnalostiam, podvodom a korupcii pri financovaní politiky súdržnosti;
39. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že všetky členské štáty budú mať účinný mechanizmus na oznamovanie nezrovnalostí v súlade s delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2015/1970⁶⁶; odporúča, aby sa nezrovnalosti klasifikovali ako uzavreté v systéme riadenia nezrovnalostí (IMS) až po tom, ako sa chýbajúce sumy získajú späť aj na vnútroštátnej úrovni, a nie hneď po vrátení protiprávných súm Komisii; odporúča členským štátom, aby prostredníctvom nástrojov na hĺbkovú analýzu údajov, ako je ARACHNE, zabezpečili krížovú kontrolu údajov v oficiálnej správe o nezrovnalostiach a podvodoch v IMS s údajmi o schválených projektoch;
40. vyzýva Komisiu, aby zlepšila koordináciu právomocí Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) a Európskej prokuratúry (EPPO) pri vyšetrowaní nezrovnalostí a podvodov súvisiacich s fondmi politiky súdržnosti;
41. vyzýva zostávajúce členské štáty, aby sa pripojili k EPPO s cieľom posilniť boj proti korupcii a zneužívaniu finančných prostriedkov EÚ;
42. dôrazne podporuje uplatňovanie podmienok právneho štátu vo všetkých členských štátoch; očakáva preto, že Komisia pri schvaľovaní dohôd o partnerstve a programov politiky súdržnosti plne zohľadní aspekty právneho štátu, aby boli v plnom súlade s podmienkami umožňujúcimi účinné uplatňovanie a vykonávanie Charty základných práv, ako sa uvádza v prílohe III k nariadeniu o spoločných ustanoveniach; ďalej očakáva, že Komisia neschváli žiadnu dohodu o partnerstve alebo program, kým táto hĺbková analýza týchto špecifických aspektov nepovedie k vysokej miere istoty, že neexistuje žiadne riziko;
43. pripomína význam záruk, ktoré by zabránili nespravodlivej penalizácii prijímateľov nachádzajúcich sa v krajinách, ktoré môžu byť predmetom aktivácie mechanizmu právneho štátu; žiada Komisiu, aby zvažila možnosti, ako by mohla poskytnúť finančné prostriedky konečným prijímateľom;
44. zdôrazňuje, že politika súdržnosti sa musí lepšie prispôbiť výzvam, ktoré prinášajú zelená, digitálna a priemyselná transformácia, a sociálnym dôsledkom, ktoré so sebou prinášajú, aby zostala relevantná a dosiahla ciele stanovené v zmluvách; domnieva sa, že na dosiahnutie tohto cieľa je dôležité poučiť sa nielen z obdobia financovania 2014 –

⁶⁶ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1970 z 8. júla 2015, ktorým sa do nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 dopĺňajú osobitné ustanovenia k oznamovaniu nezrovnalostí týkajúcich sa Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu (Ú. v. EÚ L 293, 10.11.2015, s. 1).

2020, ale aj z nástrojov, ako je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, s cieľom riešiť sociálno-hospodárske výzvy spojené s nedávnymi krízami a poskytnúť primeranú podporu znevýhodneným oblastiam a komunitám;

45. vyzýva Komisiu, aby v nariadeniach o politike súdržnosti po roku 2027 okrem iného naďalej zdôrazňovala význam riešenia zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, straty biodiverzity a ochrany životného prostredia vrátane lepšieho hospodárenia s vodou a nakladania s odpadom, efektívneho využívania zdrojov a energie, odolnosti voči katastrofám a predchádzania rizikám a ich riadenia; v tejto súvislosti sa domnieva, že uplatňovanie opatrení na ochranu klímy a mechanizmov na ochranu klímy by malo byť neoddeliteľnou súčasťou programovania a vykonávania, najmä výberu projektov; ďalej pripomína Komisii, že dôležitým prvkom pri využívaní fondov by mala byť primeraná podpora, najmä pre miestne a regionálne orgány, na riešenie sociálno-ekonomických problémov súvisiacich s nedávnymi krízami a na pomoc znevýhodneným oblastiam a komunitám;
46. zdôrazňuje význam udržateľnejších riešení mobility v celej EÚ, ako je politika transeurópskej dopravnej siete (TEN-T); zastáva názor, že inteligentné a udržateľné riešenia mobility by mali byť prednostne financované zo strany EÚ;
47. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa usilovali zabezpečiť, aby všetky regióny v EÚ mali prístup k vysokorýchlostnému širokopásmovému pripojeniu, aby mali rovnaké podmienky na dosiahnutie digitálnej transformácie;
48. zdôrazňuje, že je potrebné podporovať zapojenie súkromného sektora spolu s verejným sektorom do investícií do udržateľného rozvoja; v tejto súvislosti zdôrazňuje úlohu, ktorú môžu MSP zohrávať pri inováciách; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby navrhli opatrenia na zlepšenie zavádzania inovácií pripravených na uvedenie na trh v MSP;
49. žiada lepší prístup k financovaniu pre miestne a regionálne orgány, ako aj pre cezhraničné a menej rozvinuté regióny s cieľom umožniť investície do miestnej a regionálnej energetickej transformácie vrátane energetickej efektívnosti, decentralizovanej distribúcie energie a silného zamerania na energiu z obnoviteľných zdrojov a udržateľné obehové hospodárstvo;
50. je presvedčený, že vzhľadom na štrukturálne zmeny spojené s dvojakou – zelenou a digitálnou – transformáciou a jej nerovnomerným hospodárskym a sociálnym vplyvom na regióny EÚ by sa v nasledujúcom programovom období politiky súdržnosti mala uplatňovať zásada spravodlivej transformácie, pričom sa na žiadne územie a na nikoho nesmie zabudnúť;
51. uznáva, že je dôležité venovať osobitnú pozornosť regiónom postihnutým priemyselnou transformáciou; v tomto zmysle víta úsilie Komisie riešiť túto otázku prostredníctvom Fondu na spravodlivú transformáciu, ktorý je prvým pilierom Mechanizmu spravodlivej transformácie; vyzýva Komisiu, aby sa poučila z vykonávania tohto fondu a ďalej objasnila jeho ciele;
52. žiada, aby sa pokračovalo vo financovaní spravodlivej transformácie, ktorá by mala byť plne začlenená do nariadenia o spoločných ustanoveniach a mali by sa na ňu poskytnúť primerané finančné prostriedky, ktoré by sa mali vytvoriť na programové obdobie po roku 2027, a aby sa uplatňovali zásady zdieľaného riadenia a partnerstva; zastáva názor,

že toto rozšírenie Fondu na spravodlivú transformáciu by sa malo zamerať na vhodnú NUTS (nomenklatúru územných jednotiek pre štatistické účely), zohľadňovať regionálne špecifiká, mať širší rozsah pôsobnosti ako súčasný Fond na spravodlivú transformáciu a malo by byť navrhnuté tak, aby umožňovalo rýchle reakcie na novo vznikajúce výzvy v rôznych sektoroch a odvetviach priemyslu; žiada, aby táto nová generácia financovania rozlišovala medzi zmierňovaním zmeny klímy a adaptáciou na ňu; zdôrazňuje, že časť finančných prostriedkov by sa mala venovať sociálne spravodlivej transformácii a znižovaniu uhlíkovej stopy Únie;

53. žiada, aby sa zachoval osobitný politický cieľ zameraný na boj proti sociálnym nerovnostiam, keďže regionálna konvergencia sa spomalila a objavili sa nové faktory nerovností;
54. zdôrazňuje, že investície v rámci politiky súdržnosti do kvalitných verejných služieb zohrávajú kľúčovú úlohu pri budovaní sociálnej odolnosti a zvládání hospodárskych, zdravotných a sociálnych kríz;
55. zdôrazňuje, že rozsah podpory v rámci politiky súdržnosti zahŕňa integráciu a začlenenie viac ako 3 miliónov ľudí, ktorým hrozí sociálne vylúčenie, vrátane podpory 600 000 ľudí z marginalizovaných skupín, ako sú Rómovia žijúci najmä v menej rozvinutých regiónoch EÚ; vyjadruje poľutovanie nad neochotou miestnych samospráv niektorých členských štátov účinne využívať fondy politiky súdržnosti na zabezpečenie prístupu týchto ľudí ku kvalitným službám, ako sú voda a dôstojné životné podmienky; vyzýva členské štáty, aby sa zaoberali týmito najpálčivejšími otázkami, ktoré významne prispievajú k zníženiu regionálnych rozdielov;
56. upozorňuje na zložitú situáciu regiónov, ktoré majú spoločnú hranicu s Ruskom a Bieloruskom po prerušení spolupráce v dôsledku ruskej útočnej vojny proti Ukrajine; vyzýva Komisiu, aby úzko spolupracovala s dotknutými členskými štátmi na hľadaní udržateľných riešení s cieľom riešiť sociálne a hospodárske problémy v týchto regiónoch;
57. zdôrazňuje viacozmernú povahu rozvoja vidieka, ktorý presahuje rámec samotného poľnohospodárstva; konštatuje, že len 11,5 % ľudí žijúcich vo vidieckych oblastiach pracuje v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a rybárstve;
58. pripomína, že EPFRV je v súčasnosti prepojený s rámcom politiky súdržnosti a že by mal byť ďalej spojený s nariadením o spoločných ustanoveniach, ktoré je potrebné na plný rozvoj vidieckych regiónov; zdôrazňuje, že je potrebné ďalej zefektívniť fondy v oblasti regionálneho rozvoja vrátane EPFRV, pretože by to mohlo zabezpečiť dosiahnutie synergií a silnejších partnerstiev medzi vidieckymi a mestskými oblasťami pre investície do vidieckych oblastí mimo poľnohospodárstva; trvá na tom, že EPFRV by sa mal spravovať na regionálnej a miestnej úrovni alebo s rozhodujúcou regionálnou účasťou, pričom väčší dôraz ako doposiaľ by sa mal klásť na opatrenia štrukturálnej politiky v riedko osídlených oblastiach;
59. trvá na potrebe zaviesť overovanie vplyvov na vidiecke oblasti s cieľom posúdiť vplyv legislatívnych iniciatív EÚ na vidiecke oblasti;
60. poukazuje na to, že každé budúce rozšírenie Únie bude mať vplyv na úroveň súdržnosti v rámci Únie; poukazuje na to, že to pravdepodobne ovplyvní súčasnú klasifikáciu

jednotlivých regiónov, keďže priemerný HDP na obyvateľa sa v dôsledku štatistického efektu výrazne zníži;

61. žiada preto Komisiu, aby pred predložením návrhu nového nariadenia o politike súdržnosti po roku 2027 vykonala podrobné posúdenie, aby sa zabezpečilo, že politika súdržnosti bude schopná naďalej podporovať všetky regióny a že prípadné nepriaznivé dôsledky pre regióny spôsobené „štatistickým efektom“ na oprávnenosť v rámci politiky súdržnosti možno náležite riešiť; vyzýva Komisiu, aby do svojho hodnotenia zahrnila aj odhad dodatočných potrieb cezhraničnej spolupráce, ktoré by mohlo priniesť rozšírenie; vyzýva na konzultácie a štruktúrovanú spoluprácu medzi Komisiou a Parlamentom na týchto témach pred zverejnením nového legislatívneho návrhu; žiada, aby bola politika súdržnosti pripravená na rozšírenie najneskôr do roku 2030;
62. zdôrazňuje, že existujúci rozpočet politiky súdržnosti sa zameriava na ciele konvergencie; zdôrazňuje, že v prípade Ukrajiny sa rozpočet politiky súdržnosti nemôže a nesmie použiť na uspokojenie očakávaného dopytu po financovaní rekonštrukcie; zdôrazňuje, že všetky ciele rekonštrukcie by sa mali dosiahnuť prostredníctvom osobitných finančných mechanizmov mimo rámca VFR, a to prostredníctvom priamych rozpočtových príspevkov členských štátov, súkromného sektora a vonkajších zdrojov;
63. vyzýva Komisiu, aby zvažila možnosť, že verejné výdavky na politiku súdržnosti členských štátov a regionálnych a miestnych orgánov v rámci EŠIF by sa nemali považovať za vnútroštátne alebo rovnocenné štrukturálne výdavky vymedzené v nových pravidlách správy hospodárskych záležitostí, najmä ak sa neodchyľujú od plnenia cieľov Parížskej dohody;
64. zdôrazňuje, že je potrebné zlepšiť vzťah medzi politikou súdržnosti a správou hospodárskych záležitostí EÚ a zároveň zabrániť represívnemu prístupu; zdôrazňuje, že európsky semester by mal byť v súlade s cieľmi politiky súdržnosti stanovenými v článkoch 174 a 175 ZFEÚ a v Európskom pilieri sociálnych práv; vyzýva na účasť regiónov na plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny a na posilnenie územného prístupu; žiada, aby sa prehodnotila koncepcia makroekonomickej kondicionality a aby sa preskúmala možnosť nahradiť túto koncepciu novými formami kondicionality, ktoré by lepšie odrážali nové výzvy, ktoré pred nami stoja;
65. pripomína zásadu „nenarušiť súdržnosť“, ktorá bola zavedená ôsmou správou o súdržnosti a znamená, že žiadne opatrenie by nemalo brániť procesu konvergencie ani prispievať k regionálnym rozdielom; vyzýva na silnejšie začlenenie tejto zásady ako prierezovej zásady do všetkých politík EÚ, aby podporovali ciele sociálnej, hospodárskej a územnej súdržnosti, ako sa uvádza v článkoch 3 a 174 ZFEÚ; trvá na tom, že podpora súdržnosti by sa mala chápať aj ako spôsob posilňovania solidarity a vzájomnej podpory medzi členskými štátmi a ich regiónmi;
66. vyzýva Komisiu, aby posilnila a rozvíjala túto zásadu v rámci európskeho semestra a zapojila miestne a regionálne orgány do všetkých fáz postupov súvisiacich s európskym semestrom a jeho odporúčaniami pre jednotlivé krajiny;
67. je pevne presvedčený o dôležitosti horizontálnych zásad viacúrovňového riadenia a partnerstva, ktoré by mali zostať hlavnými zásadami politiky súdržnosti po roku 2027;
68. vyzýva Komisiu, členské štáty, regióny a miestne orgány, aby dôsledne a účinne

uplatňovali zásadu viacúrovňového riadenia;

69. zdôrazňuje, že je dôležité dodržiavať zásadu partnerstva v celom plánovaní, vykonávaní a monitorovaní politiky súdržnosti EÚ a zabezpečiť intenzívnu spoluprácu medzi regionálnymi a miestnymi orgánmi, mimovládnyimi organizáciami a zainteresovanými stranami; žiada, aby zásada partnerstva zostala záväzná, a žiada o jej začlenenie do európskeho semestra; vyzýva Komisiu a Európsky dvor audítorov, aby dôsledne vykonávali následné opatrenia, kontroly a vydávali nápravné odporúčania;
70. víta rozhodnutie Komisie predĺžiť platnosť kódexu správania pre partnerstvá v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov (delegované nariadenie č. 240/2014); domnieva sa, že tieto usmernenia významne prispievajú k lepšiemu zapojeniu miestnych a regionálnych orgánov a ostatných zainteresovaných strán, ale mali by sa revidovať, aby sa zvýšila ich účinnosť a zabezpečilo intenzívnejšie zapojenie partnerov do podpory opatrení zameraných na konkrétne miesta;
71. pripomína, že v rámci politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 sa rodová rovnosť a rodové hľadisko začleňujú a presadzujú vo všetkých fázach procesu prípravy, vykonávania, monitorovania a hodnotenia programov súdržnosti; okrem toho zdôrazňuje osobitnú úlohu žien, najmä vo vzdialených a vidieckych regiónoch, keďže sú hlavnými aktérmi občianskej spoločnosti a udržateľného hospodárskeho rastu; zároveň však upozorňuje, že často čelia ťažkostiam v prístupe na trh práce, k verejným službám, zdravotnej starostlivosti, starostlivosti o deti a rovnakému odmeňovaniu;
72. zdôrazňuje takisto osobitný význam začlenenia mladých ľudí do politiky súdržnosti;
73. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vyvinuli ďalšie úsilie o napredovanie v realizácii práv detí využívaním ESF+ na podporu opatrení, ktoré prispievajú k tomuto cieľu;
74. vyzýva na ďalšie posilnenie komunikácie a zviditeľnenia programov a projektov financovaných EÚ v členských štátoch prostredníctvom vymedzenia ich cieľov, cieľových skupín, komunikačných kanálov, dosahu sociálnych médií, plánovaného rozpočtu a príslušných ukazovateľov na monitorovanie a hodnotenie;

Regionálne a miestne zameranie

75. žiada, aby sa investície do adaptácie na zmenu klímy a prevencie a pripravenosti na katastrofy zaručili buď prostredníctvom osobitného politického cieľa, tematickej koncentrácie alebo osobitej podmienky na zabezpečenie udržateľných investícií do miestnej a regionálnej infraštruktúry a riadenia rizík v menej rozvinutých mestských a vidieckych oblastiach vrátane pohraničných regiónov, ostrovov a najvzdialenejších regiónov; domnieva sa, že ciele financovanie by sa malo zamerať na znižovanie rizika a pripravenosť na široké spektrum katastrof (klimatické, geologické, súvisiace so zdravím, spôsobené človekom); domnieva sa, že by to malo zahŕňať silné zameranie na zmierňovanie zmeny klímy a adaptáciu na ňu, aby sa miestnym a regionálnym orgánom pomohlo lepšie zvládať riziká a pripraviť sa na reakciu na miestne dôsledky zmeny klímy od pomaly nastupujúcich udalostí k extrémnym poveternostným udalostiam vrátane pobrežnej erózie, dezertifikácie, stúpajúcej hladiny morí, lesných požiarov, povodní, zosuvov pôdy, vln horúčav a iných prírodných katastrof;
76. je presvedčený, že z financovania v rámci politiky súdržnosti by mali mať prospech

mestské aj vidiecke oblasti vyváženým spôsobom; žiada, aby politika súdržnosti zahŕňala silnejší mestský a vidiecky rozmer prostredníctvom určených investícií v mestských aj vo vidieckych oblastiach, ako aj silnejšie prepojenie medzi mestskými a vidieckymi projektmi a udržateľnými investíciami s cieľom riešiť demografickú výzvu, pascu rozvoja a rozdiely medzi mestom a vidiekom, ktoré ovplyvňujú regióny EÚ;

77. žiada, aby sa podiel národných prostriedkov z EFRR určených na rozvoj miest zvýšil; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že aj malé obce budú mať prístup k prostriedkom z EFRR určeným na financovanie projektov udržateľného a integrovaného rozvoja miest; rovnako žiada, aby sa finančné prostriedky vyčlenili pre vidiecke oblasti a regióny, ktoré sú vážne a trvalo znevýhodnené prírodnými alebo demografickými podmienkami; žiada, aby sa tieto finančné prostriedky plánovali spoločne s miestnymi a regionálnymi orgánmi a aby slúžili v prospech miestnych spoločenstiev a príslušných regiónov;
78. žiada vytvorenie skutočnej štrukturálnej politiky pre vidiecke oblasti s príslušnými tematickými cieľmi, ktoré by reagovali na osobitné výzvy týchto oblastí, ako je dezertifikácia vidieka, starnutie obyvateľstva, vyludňovanie, opúšťanie vidieka, úpadok komunít vo všeobecnosti a nedostatočné možnosti v oblasti zdravotnej starostlivosti a vzdelávania;
79. podporuje synergie medzi spoločnými projektmi a dohodami o spolupráci medzi rôznymi úrovňami riadenia s cieľom využiť spoločné kapacity a úspory z rozsahu pri investíciách EÚ do infraštruktúry, inovácií, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, ako aj zelenej a digitálnej transformácie; domnieva sa, že tento proces by mal viesť k väčšej zodpovednosti za projekty a konsolidácii udržateľných investícií namiesto roztrieštenosti a nedostatku synergií;
80. zdôrazňuje pridanú hodnotu územnej spolupráce vo všeobecnosti a najmä cezhraničnej spolupráce; žiada o zvýšenie rozpočtu na programy Európskej územnej spolupráce, keďže poskytujú jedinečný rámec pre medziregionálnu, cezhraničnú a nadnárodnú spoluprácu a pomáhajú riešiť spoločné výzvy, posilňujú partnerstvá a podporujú hospodársky rozvoj, sociálnu súdržnosť a environmentálnu udržateľnosť; navrhuje, aby sa tzv. miliarda pre pohraničie zverila priamo európskym zoskupeniam územnej spolupráce (EZUS), ktoré by mali byť poverené jej nezávislým riadením a rozdelením medzi projekty;
81. považuje Územnú agendu 2030 za skutočný a vhodný nástroj, ktorý zabezpečuje súdržnosť EÚ prostredníctvom riadenia každého z jej regiónov a ich osobitostí; vyzýva Komisiu, aby zvažila zmenu úlohy Územnej agendy 2030 nad rámec usmerňovania územného riadenia; vyzýva členské štáty, aby rozvíjali svoje územné programy v súlade s Územnou agendou 2030 ako základ pre plánovanie svojich územných stratégií, ktoré zohľadnia osobitosti každého z regiónov a budú slúžiť ako podnety, a s cieľom stimulovať rozhodovací proces a navrhovanie územných a mestských politík;
82. uznáva, že integrované územné nástroje rozvoja zohrávajú zásadnú úlohu pri kvalitnom vykonávaní a čerpaní zdrojov; žiada, aby sa časť fondov politiky súdržnosti vyčlenila na rozvoj územných prístupov vo vidieckych oblastiach alebo na územné prístupy medzi mestami a vidiekom prostredníctvom integrovaných územných investícií, miestneho

rozvoja vedeného komunitou alebo iných mechanizmov pre iný ako poľnohospodársky rozvoj vidieka s cieľom doplniť opatrenia podporované v rámci prístupu LEADER v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky, keďže to bude takisto základný spôsob riešenia geografie nespokojnosti;

83. zastáva názor, že využívanie zrušenia viazanosti v oblasti súdržnosti na rezervné rezervy v rámci politiky súdržnosti by okrem iného pomohlo absorbovať budúce zvýšenie inflácie alebo šoky v dodávateľskom reťazci; domnieva sa, že toto využívanie by malo fungovať priebežne v závislosti od potreby a v nadväznosti na viacročné a ročné cykly zrušenia viazanosti;
84. domnieva sa, že kompromis medzi potrebnou orientáciou na miesto a podporou tematických priorít Únie by bolo možné riešiť vyššou flexibilitou a vyberateľnou ponukou tematických cieľov a výziev, ktoré by boli dostupné regiónom a obciam podľa ich úrovni rozvoja a potrieb, pri rešpektovaní tematickej koncentrácie na vnútroštátnej úrovni; zdôrazňuje, že takýto model znižuje zložitosť procesu programovania a zohľadňuje regionálne charakteristiky; zdôrazňuje, že politika súdržnosti by mala naďalej sledovať miestne potreby, aby ich mohla účinne riešiť v kontexte znižovania regionálnych rozdielov v EÚ;
85. zdôrazňuje, že tematická koncentrácia zostáva základným kameňom prechodu na konkurencieschopnejšiu, inteligentnejšiu, sociálnejšiu a odolnejšiu Európu, ako aj na čisté bezuhlíkové hospodárstvo; zdôrazňuje však, že by sa mala prispôbiť skutočným potrebám regiónov a miest a spôsobu ich praktického fungovania, od programovania a preprogramovania až po realizáciu a ukončenie; je presvedčený, že kľúčovou zásadou by mal byť investičný prístup prispôbený konkrétnym potrebám v teréne;
86. žiada Komisiu, aby pri určovaní úrovne podpory pre každý región zohľadnila ďalšie charakteristiky, ako sú oblasti v rámci regiónu s potenciálom rastu, intenzitou ich konkrétnych výziev, úrovňou ich vystavenia vplyvom prebiehajúcich transformácií, ako je zelená, digitálna a priemyselná transformácia, alebo úrovňou ich sociálneho pokroku, s cieľom lepšie vymedziť cestu každého regiónu ku konvergencii; zdôrazňuje, že HDP ako jediný ukazovateľ rozvoja nezohľadňuje všetky tieto aspekty, a žiada, aby bol doplnený ďalšími ukazovateľmi, napríklad indexom sociálneho pokroku EÚ a indexom zraniteľnosti voči zmene klímy; zdôrazňuje, že je dôležité venovať osobitnú pozornosť podpore regiónov, ktoré čelia rozvojovej pasci, ako sa zdôrazňuje v ôsmej správe o súdržnosti;
87. žiada, aby sa vnútroregionálne rozdiely riešili venovaním väčšej pozornosti rozmanitosti území; vyzýva Komisiu, aby zvažila možnosť posúdenia počiatočných pridelených prostriedkov a miery spolufinancovania na základe NUTS 3 s cieľom nasmerovať finančné prostriedky tam, kde sú najviac potrebné, a zabrániť vzniku ohnisk chudoby a zaostalosti; zdôrazňuje, že takýto posun by mal zohľadniť možné negatívne účinky na financovanie väčších mestských oblastí, ako sú metropolitné oblasti, zo strany EÚ;
88. domnieva sa, že pri pridelení finančných prostriedkov na miestne projekty v mestských a vo vidieckych oblastiach by sa mal klásť dôraz na spoločné projekty spoločného záujmu a zároveň by sa mala podporovať účasť MSP; vyzýva na kombináciu menších regionálnych finančných nástrojov s väčšími regionálnymi

iniciatívami s cieľom zvýšiť efektívnosť a politický vplyv; vyzýva Komisiu, aby poskytla usmernenia a podporu pri plánovaní, najmä v prípade integrovaných územných a malých projektov, s cieľom zabrániť zrušeniu viazanosti a zmene účelu; zdôrazňuje význam posilnenia prístupu zdola nahor k územnému rozvoju, ktorý je prostriedkom sociálnej inovácie a budovania kapacít;

89. zdôrazňuje význam dobrej správy vecí verejných na všetkých úrovniach pri riadení politiky súdržnosti; zdôrazňuje, že kvalita riadiacich štruktúr môže určovať optimálnu kombináciu investičných priorít s cieľom dosiahnuť potrebnú viacúrovňovú vertikálnu a horizontálnu koordináciu pri navrhovaní a realizovaní integrovaných stratégií rozvoja;
90. žiada, aby sa posilnilo zastúpenie mestských a vidieckych orgánov v monitorovacích výboroch, ktoré by mohli spoločne hodnotiť účinnosť riadenia fondov; opakuje, že títo zástupcovia by sa mali okrem iného podieľať na zodpovednosti za programovanie a preprogramovanie, aby sa rešpektovalo viacúrovňové riadenie;
91. vyzýva Komisiu, aby prijala potrebné opatrenia na odstránenie nedostatkov zistených pri riadení fondov politiky súdržnosti riadiacimi orgánmi a zároveň zjednodušila prístup k technickej pomoci s cieľom zlepšiť administratívne a riadiace kapacity príslušných subjektov;
92. vyzýva na ďalšie zapojenie iniciatív Komisie, ako je Dohovor primátorov a starostov EÚ o klíme a energetike, do procesu navrhovania a vykonávania novej generácie pravidiel politiky súdržnosti; domnieva sa, že mestské siete zohrávajú nezastupiteľnú úlohu pri preklenovaní rozdielov medzi tvorbou politiky a jej realizáciou v praxi; uznáva, že podpora politiky a jej realizácie určená starostom a miestnym orgánom prináša výrazne lepšie výsledky v súvislosti s realizáciou politiky;
93. zdôrazňuje, že medzi členskými štátmi existujú rozdiely, pokiaľ ide o právomoci miestnych a regionálnych orgánov; vyzýva na posilnenie prístupu založeného na mieste, aby sa riadenie politiky súdržnosti priblížilo k regionálnej a miestnej úrovni; zdôrazňuje, že prípravné práce, primeraná administratívna kapacita a inštitucionálne zázemie sú nevyhnutné na zabezpečenie účinnosti politiky, zníženie počtu nezrovnalostí a podvodov a na zabránenie dodatočnej administratívnej záťaži pre riadiace orgány, dodávateľov a konečných prijímateľov;
94. je presvedčený, že podpora väčšieho pocitu miestnej a regionálnej zodpovednosti v dlhodobom horizonte, ako aj trvácnosť projektov EÚ a väčší pákový efekt spolufinancovania možno dosiahnuť zvýšením fiškálnej kapacity pre regióny a obce; uznáva, že takáto cesta by zlepšila úverovú kapacitu regiónov a obcí spojenú s finančnými nástrojmi poskytovanými z rozpočtu EÚ; zdôrazňuje, že regionálne a miestne rozpočty by mali byť schopné kompenzovať vplyv inflačných šokov a prípadných kríz na projekty spolufinancované EÚ;
95. vyzýva na ďalšie zapojenie skupiny Európskej investičnej banky (EIB) do investícií v rámci politiky súdržnosti, najmä v menej rozvinutých regiónoch, prostredníctvom podpory udržateľných miest, udržateľnej energie, obehového hospodárstva, zelených pracovných miest a miestnych a regionálnych inovačných projektov, a to aj prostredníctvom zvýšeného využívania finančných nástrojov a podpory investícií súkromného sektora; vyzýva na rozšírenie miestnej a regionálnej projektovej pomoci a finančných nástrojov, ktoré dopĺňajú a využívajú granty EÚ; uznáva, že v mnohých

členských štátoch financovanie EIB, ako napríklad pôžičky na štrukturálne programy, významne prispieva k plneniu vnútroštátnych povinností spolufinancovania v rámci politiky súdržnosti, čo následne uľahčuje a urýchľuje realizáciu programov;

96. zdôrazňuje, že technické, finančné a administratívne kapacity sú nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby riadiace orgány a miestne a regionálne orgány získali technické znalosti, najmä o zmene klímy, ktoré môžu využiť pri plánovaní a riadení miest a vidieka; je presvedčený, že to povedie k lepšiemu vypracovaniu a hodnoteniu návrhov projektov, efektívnejšiemu pridelovaniu zdrojov a uspokojuvemu plneniu rozpočtu bez výrazného rizika zrušenia viazanosti;
 97. žiada, aby sa existujúce programy technickej pomoci a poradenstva osobitne zamerali na menšie obce a cezhraničné, vzdialené a vidiecke regióny, ako aj na najvzdialenejšie a ostrovné regióny, aby im pomohli čeliť novým výzvam, ako je zelená transformácia a zmena klímy; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam nástrojov technickej pomoci, ktoré sa vyvíjajú v spolupráci medzi EIB a Komisiou, a to aj v oblasti energetickej efektívnosti; vyzýva na ciele podporu vo forme 100 % financovania zo strany EÚ na budovanie technických, finančných a administratívnych kapacít, vypracovanie a prípravu projektov, identifikáciu a budovanie zásobníka projektov, ako aj schopnosti strategického plánovania vrátane plánovacích nástrojov; domnieva sa, že platforma URBIS ako jednotné kontaktné miesto pre obce by sa mala ďalej rozvíjať;
 98. trvá na kritickom preskúmaní *ad hoc* iniciatív Komisie a dôkladnom preverení nových iniciatív, pokiaľ ide o ich kvalitu a kvantitu; vyžaduje, aby bol tento proces riadený spoločne a v partnerstve so zaručeným zastúpením na miestnej úrovni vrátane miest a vidieckych oblastí, ako aj regiónov a organizácií občianskej spoločnosti; varuje, že rozširovanie *ad hoc* iniciatív Komisie financovaných z fondov politiky súdržnosti bez pridanej hodnoty pre miestnu a regionálnu úroveň ohrozuje celkovú účinnosť vopred plánovaných rozpočtových prostriedkov v rámci politiky súdržnosti; trvá na tom, že každú novú iniciatívu Komisie musí sprevádzať zodpovedajúce doplnenie rozpočtu;
-
- ◦
99. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Európskemu výboru regiónov a národným a regionálnym parlamentom členských štátov.

**PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY,
KTORÉ SPRAVODAJCOVI POSKYTLI INFORMÁCIE**

V súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku spravodajca vyhlasuje, že počas prípravy správy až do jej prijatia vo výbore mu/jej poskytl informácie tieto subjekty alebo osoby:

Subjekt a/alebo osoba
European Commission
European Investment Bank Group
EUROCITIES
Council of European Municipalities and Regions (CEMR)
Deutscher Städtetag (Association of German Cities Brüsseler Büro)
Energy Cities
Capital Cities & Regions Network
The Network of European Metropolitan Regions and Areas (Metrex)
Murcia, Melilla, Madrid, Galicia, Valencia, Ceuta, Castilla y Leon, Canarias, Baleares, Nueremberg, Brandenburg, Kehlheim, Schoeneberg, Aachen, Viechtach, Rheinland-Pfalz, Sachsen

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajcu.

14.11.2023

LIST VÝBORU PRE POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA

Pán Younous Omarjee
predseda
Výbor pre regionálny rozvoj
BRUSEL

IPOL-COM-AGRI D(2023) 37780

Vec: Stanovisko na tému Politika súdržnosti na roky 2014 – 2020 – vykonávanie a výsledky v členských štátoch – 2023/2121(INI)

Vážený pán predseda,

v rámci uvedeného postupu sa Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka rozhodol predložiť stanovisko Výboru pre regionálny rozvoj. Na schôdzi 28. júna 2023 sa koordinátori výboru AGRI rozhodli predložiť toto stanovisko vo forme listu.

Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka sa rozhodol, že po hlasovaní o stanovisku 7. decembra 2023 vyzve Výbor pre regionálny rozvoj, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

S pozdravom

Norbert Lins

NÁVRHY

1. *zdôrazňuje, že je dôležité podporovať vidiecke oblasti oceňovaním ich rozmanitosti a potenciálu, zlepšovať dopravnú prepojenosť, vysokorychlostné širokopásmové pripojenie, poskytovanie služieb, hospodársku diverzifikáciu a vytváranie pracovných miest a pomáhať im reagovať na výzvy, ako je dezertifikácia vidieka, starnutie obyvateľstva, vyludňovanie a opúšťanie vidieka, úpadok komunít vo všeobecnosti a nedostatočné možnosti zdravotnej starostlivosti a vzdelávania;*
2. *žiada, aby sa na základe nariadení o spoločných ustanoveniach obnovil Fond pre rozvoj vidieka (v súčasnosti EPFRV); takýto fond by sa mal spravovať na regionálnej úrovni alebo s rozhodujúcou regionálnou účasťou, pričom väčší dôraz ako doposiaľ by sa mal klásť na opatrenia štrukturálnej politiky v riedko osídlených oblastiach;*
3. *zdôrazňuje cenný prínos programu LEADER k rozvoju vidieka, ktorého cieľom je zapojiť miestnych aktérov do navrhovania a realizácie stratégií pre ich vidiecke oblasti;*
4. *potvrďuje význam prepojenia medzi mestami a vidiekom a rozvoja stratégií založených na funkčných oblastiach s cieľom zabrániť zmenšovaniu vidieckych oblastí;*
5. *konštatuje, že politika súdržnosti a regionálne environmentálne stratégie ponúkajú príležitosti na podporu udržateľných investícií poľnohospodárov a správcov lesov do adaptácie na zmenu klímy, najmä so zameraním na predchádzanie povodňam, suchám a požiarom;*
6. *zdôrazňuje, že treba stanoviť ciele politiky súdržnosti a SPP, ktoré by boli navzájom konzistentné a porovnateľné; zdôrazňuje, že v rámci týchto procesov by sa malo zohľadňovať rodové hľadisko;*
7. *vyzýva Komisiu, aby určila a vykonávala potrebné opatrenia flexibility s cieľom zabezpečiť presun nevyčerpaných finančných prostriedkov EÚ a nasmerovať ich do rôznych poľnohospodárskych odvetví.*

**PRÍLOHA: ZOZNAM SUBJEKTOV ALEBO JEDNOTLIVCOV,
OD KTORÝCH SPRAVODAJCA VÝBORU POŽIADANÉHO O STANOVISKO
DOSTAL INFORMÁCIE**

Vypracovanie tohto zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajcu výboru požiadaného o stanovisko. Počas prípravy návrhu stanoviska až do jeho prijatia vo výbore dostal spravodajca informácie od týchto subjektov alebo jednotlivcov:

Subjekt a/alebo jednotlivec

*Toto stanovisko bolo vypracované s prihliadnutím na postup o dôverných dokumentoch.
V tejto súvislosti spravodajca výboru požiadaného o stanovisko nedostal žiadne informácie od subjektov alebo jednotlivcov v zmysle tejto prílohy.*

INFORMÁCIE O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM

Dátum prijatia	14.2.2024
Výsledok záverečného hlasovania	+: 34 -: 0 0: 1
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Pascal Arimont, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Stéphane Bijoux, Vlad-Marius Botoş, Andrea Cozzolino, Corina Creţu, Rosa D'Amato, Mircea-Gheorghe Hava, Peter Jahr, Manolis Kefalogiannis, Elżbieta Kruk, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituţa, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Maxette Pirbakas, Wolfram Pirchner, Caroline Roose, Marcos Ros Sempere, André Rougé
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Ciarán Cuffe, Mónica Silvana González, Stelios Kympouropoulos, Denis Nesci, Rovana Plumb, Bronis Ropé
Náhradníci (čl. 209 ods. 7) prítomní na záverečnom hlasovaní	Jarosław Duda, Karen Melchior, Maite Pagazaurtundúa

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

34	+
ECR	Elzbieta Kruk, Denis Nesci
NI	Andrea Cozzolino, Maxette Pirbakas
PPE	Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Daniel Buda, Jarosław Duda, Mircea-Gheorghe Hava, Peter Jahr, Manolis Kefalogiannis, Stelios Kympouropoulos, Andrey Novakov, Wolfram Pirchner
Renew	Stéphane Bijoux, Vlad-Marius Botoș, Karen Melchior, Alin Mîtuța, Maite Pagazaurtundúa
S&D	Adrian-Dragoș Benea, Isabel Carvalhais, Corina Crețu, Mónica Silvana González, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Rovana Plumb, Marcos Ros Sempere
The Left	Martina Michels, Younous Omarjee
Verts/ALE	Ciarán Cuffe, Rosa D'Amato, Caroline Roose, Bronis Ropé

0	-

1	0
ID	André Rougé

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania